

Artysta – Zawodowiec Materiały uzupełniające

2018

Artysta – Zawodowiec

Materiały uzupełniające

- 3 [Wstęp](#)
- 5 [Mechanizmy świata sztuki](#) – Mikołaj Iwański
- 9 [Na starcie](#) – Karolina Plinta
- 22 [Samorganizacja](#) – Agnieszka Sural
- 48 [Zasady pisania wniosków o dotacje](#) – Kamila Bondar
- 52 [Autoprezentacja](#) – Dawid Radziszewski
- 59 [Współpraca z galerią](#) – Łukasz Gorczyca

Wstęp

W tym roku po raz drugi Fundacja Sztuki Polskiej ING zorganizowała projekt edukacyjny Artysta – Zawodowiec. Projekt powstał z myślą o studentach kierunków artystycznych, jako uzupełnienie wiedzy zdobywanej na studiach. Naszym celem jest wspieranie początkujących artystek i artystów w zorganizowaniu sobie życia zawodowego po opuszczeniu uczelni.

Oferta szkoleń, konferencji i warsztatów skierowanych do studentów polskich uczelni artystycznych jest w przeważającej mierze skierowana do osób wybierających kierunki projektowe, które swoją przyszłość zawodową łączą z pracą w branży kreatywnej. Ze względu na obszar działań Fundacji Sztuki Polskiej ING nasz program skierowany jest przede wszystkim do studentów kierunków artystycznych (malarstwo, rzeźba, grafika, sztuka mediów itd.), którzy po zakończeniu edukacji planują karierę artystów działających na rynku sztuki – dlatego poruszane kwestie w mniejszym stopniu dotyczą młodych projektantów czy architektów.

Podczas cyklu wykładów zaproszeni eksperci opowiadali o tym, jak realnie działa świat sztuki, i jakie kroki należy podjąć, żeby stać się jego częścią. Teksty, które wchodzi w skład naszego przewodnika, zostały napisane przez wykładowców biorących udział w projekcie: Mikołaja Iwańskiego, Agnieszkę Sural, Karolinę Plintę, Dawida Radziszewskiego i Łukasza Gorczycę. Stanowią podsumowanie oraz uzupełnienie wykładów, które odbyły się w marcu 2018 roku na uczelniach artystycznych w ośmiu miastach w Polsce: Gdańsku, Toruniu, Szczecinie, Poznaniu, Warszawie, Krakowie, Katowicach i Wrocławiu.

Całodzienny program zajęć jest napięty i intensywny, ale dzięki temu możemy przekazać maksimum wiedzy jak największej liczbie uczestników. Studenci, którzy mają dalsze pytania czy refleksje, mogą skontaktować się mailowo zarówno z Fundacją, jak i z naszymi wykładowcami, którzy zawsze chętnie dzielą się swoim doświadczeniem i wiedzą z młodymi artystami. W ramach projektu przeprowadziliśmy również badanie socjologiczne, mające na celu stworzenie profilu przyszłych absolwentów uczelni artystycznych oraz ocenę skuteczności naszego programu.

Wszystkim studentom dziękujemy za udział w projekcie Artysta – Zawodowiec oraz towarzyszącym mu badaniu. Wasze oceny i uwagi pomogą nam jak najlepiej dostosować program kolejnych edycji do potrzeb i oczekiwań studentów.

Organizatorzy:

Kamila Bondar

prezeska Fundacji Sztuki Polskiej ING

Maja Demska

koordynatorka

Adrianna Drozdowska, Hubert Borowski

realizacja badania wśród uczestników

Fundacja Sztuki Polskiej ING rozpoczęła działalność w 2000 roku. Została założona przez spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego. Jej głównym celem jest wspieranie rozwoju polskiej sztuki współczesnej. Fundacja angażuje się w organizację wystaw, wydaje publikacje, prowadzi działania edukacyjne, lecz przede wszystkim buduje własną kolekcję prac powstałych w Polsce po 1990 roku, która liczy obecnie ponad 170 dzieł.

www.ingart.pl

Facebook: facebook.com/fsping

Instagram: [ingpolishartfoundation](https://instagram.com/ingpolishartfoundation)

Mikołaj Iwański

Mechanizmy świata sztuki

Kiedy zastanawiamy się nad mechanizmami rządzącymi światem sztuki, natychmiast pojawia się pytanie, w jaki sposób tworzy się narracja o tym świecie. Gdy uświadomimy sobie, kto i z jakiej pozycji wytwarza obraz relacji panujących w świecie sztuki, możemy całkiem sporo powiedzieć na temat tego, w jaki sposób ten świat działa.

Zacznijmy więc od tych najbardziej oczywistych i najczęstszych sposobów konstruowania wizji świata sztuki, z którą spotykają się studenci ostatnich lat studiów polskich uczelni artystycznych oraz młodzi artyści.

Narracja rynku sztuki

Narracja rynku sztuki występuje w trzech wersjach, z których każda używana jest przez różnych aktorów pola sztuki, bądź też postaci chcące wywrzeć na nie wpływ.

Inwestorzy

W tym przypadku obraz świata sztuki jest tworzony przez osoby, które nie funkcjonują bezpośrednio w polu sztuki, ale w świecie finansów. Często pojawiają się opinie, że traktując sztukę jako formę inwestycji można osiągnąć ponadprzeciętne zyski. Tego typu oferty pojawiają się regularnie w mediach (w interwałach około dwuletnich), i niestety podtrzymują ten pogląd. W rzeczywistości handel sztuką współczesną nigdy nie służył tak rozumianym zyskom. Jest to oczywiste, kiedy przyjrzymy się krótkiej, bo obejmującej zaledwie cztery dekady, historii rynku sztuki współczesnej. Warto więc mieć świadomość, że błędne lub naiwne wyobrażenia o funkcjonowaniu globalnego rynku sztuki mogą być raczej przyczyną porażki niż sukcesu w dziedzinie finansowych inwestycji w sztukę.

Inwestorzy zainteresowali się zakupem prac współczesnych artystów pod koniec lat siedemdziesiątych, a nakłoniło ich do tego poszukiwanie ochrony wartości pieniądza przed szalejącą wówczas inflacją. Sztuka współczesna nadawała się do tego fantastycznie, bo w przeciwieństwie do sztuki dawnej nie posiadała żadnych ograniczeń obrotowych. Za powstaniem pierwszych departamentów art bankingu stał też trzeźwy osąd ze strony pragmatycznych bankierów – było dla nich jasne, że konwencja społeczna nadająca wartość pracom artystów jest o wiele silniejsza i odporniejsza na zawirowania zewnętrzne niż analogiczna konwencja nadająca wartość pieniądзом, akcjom czy papierom wartościowym. Dzięki temu ulokowane w zakupie sztuki środki mogły być zabezpieczone przed utratą wartości, spowodowaną przez inflację. Ożywienie na rynku sztuki, trwające (z przerwami) od połowy minionej dekady, ma swoje przyczyny również w czymś innym niż tylko poszukiwanie zysku spekulacyjnego. Popyt na sztukę współczesną jest bowiem w znacznym stopniu determinowany przez ulgi podatkowe na ten cel obecne w systemach fiskalnych największych gospodarek światowych. Mówiąc prościej, zakup sztuki pozwala najbogatszym obywatelom płacić niższe podatki.

Galerie komercyjne

Mamy tu do czynienia z narracją rynkową budowaną przez galerzystów komercyjnych. Ten niszowy i bardzo niewdzięczny zawód uprawia w naszym kraju z różnym powodzeniem raptem kilkadziesiąt osób. Jest więc zrozumiałe, że w ich widzeniu świata sztuki mechanizmy rynkowe są jednymi z głównych elementów narracji. W tej wizji artystów przedstawia się jako jednostki niezależne, negocjujące warunki współpracy z operującymi na rynku podmiotami. Kreowana jest tu sytuacja skrajnie zindywidualizowana, pomijająca jednak kluczowe dla jej funkcjonowania asymetrie oraz mocno idealizująca skalę obrotu rynkowego.

Instytucje sztuki

Trzecim wariantem narracji rynku sztuki jest jej najłagodniejsza wersja, którą posługują się dyrektorzy instytucji sztuki. A w zasadzie, którą posługiwali się bez zakłóceń jeszcze kilka lat temu. Sprowadzała się ona często do zanegowania wszelkich zobowiązań finansowych ze strony instytucji wobec artystów, gdyż

„dzięki zdobytej we współpracy z naszą instytucją widoczności, będzie wam łatwiej zmonetaryzować waszą pracę na rynku sztuki”. Na szczęście to już przeszłość, bo od czasu strajku artystów w 2012 r. w rozmowach o honorariach ta kwestia pada o wiele rzadziej, niemniej odwoływanie się do de facto niedziałającego mechanizmu rynkowego jest rzeczywistością, z którą zetknął się praktycznie każdy czynny artysta.

Gospodarka kreatywna

To osobna klasa wyobrażeń o mechanizmach ekonomicznego funkcjonowania świata sztuki, którą zwykle posiłkują się politycy i decydenci. Nie chcąc przypisywać im diabolicznych intencji, koniecznie w tym miejscu muszę zaznaczyć, że siłą tej narracji jest jej niesamowita popularność w tym gronie. To najprostszy i najpowszechniejszy sposób, w jaki politycy projektują funkcjonowanie sfery sztuki i kultury. Zasadniczy problem polega na wrzuceniu do jednego worka branż doskonale radzących sobie w realiach komercyjnego rynku, takich jak IT, media, reklama czy design z tymi, które do niego po prostu nie pasują, jak choćby sztuki piękne. Rozpowszechnianie tego rodzaju narracji ma również konsekwencje w postaci mocnego zaciemnienia realiów rzeczywistości zawodowej wśród osób kończących uczelnie artystyczne. A przecież odpowiedzią na pytanie, co robić po dyplomie, żeby mieć warunki do tworzenia sztuki, nie jest ani rynek sztuki, ani tzw. gospodarka kreatywna.

Czarna Materia

Ostatnią narracją, którą polecam Waszej uwadze, jest opisana przez Gregory’ego Shollette’a metafora czarnej materii świata sztuki [2014-2017.beczmiara.pl/czytelnia/856/ciemna_materia_swiatek_sztuki.html]. Jest to jedyna spójna wizja funkcjonowania świata sztuki, ujęta z perspektywy artysty. Mimo że Shollette stawia swoją diagnozę w oparciu o rzeczywistość Nowego Jorku, to po kilku korektach można docenić jej uniwersalność, również w polskim kontekście. Świat sztuki w tej narracji to przede wszystkim artyści, którzy czasem osiągają widoczność i stają się gwiazdami, ale większość z nich jest twórczo aktywna poza sferą widoczności, tworząc tzw. czarną materię. Materia ta stanowi istotę świata sztuki, bo w tej niewidocznej pracy dokonuje się cały trud reprodukcji kolejnych

pokoleń adeptów sztuki, dokonuje się też edukacja artystów i publiczności. Czarna materia jest również rezerwuarem byłych i przyszłych gwiazd sztuki, co powoduje, że artyści i artystki mają dystans do tzw. sukcesu artystycznego, zdają sobie bowiem sprawę z tego, jak wiele niezależnych od nich czynników na niego wpływa. Dużym osiągnięciem Shollette'a jest krytyczne przemyślenie dyscyplinującej roli selekcyjnerów świata sztuki oraz sposobu funkcjonowania hierarchii artystycznych i ich związku z rynkiem sztuki.

Zestawienie tych kilku narracji o mechanizmach funkcjonowania świata sztuki pokazuje, jak wielu graczy obecnych na tym polu lub na jego obrzeżach chce za pomocą języka wpływać na kształtowanie obecnych w nim relacji. To, że w tym zestawieniu głos artystów jest tak słabo reprezentowany doskonale oddaje charakter wyzwania, wobec którego zostają postawieni młodzi absolwenci studiów artystycznych. Muszą koniecznie ocenić na nowo, na własnych zasadach, sensowność wymagań, jakie są wobec nich formułowane przez uczelnie, instytucje, rynku sztuki czy decydentów. Jest to chyba najtrudniejsze zadanie, z jakim przychodzi im się zmierzyć.

Karolina Plinta

Na starcie

Studiujecie na uczelni artystycznej, więc z pewnością zastanawiacie się, jak zacząć karierę w sztuce. To dobre pytanie, choć być może ważniejsze jest, jak robić dobrą sztukę, i co to według Was znaczy. Załóżmy, że macie już coś do pokazania, ale nie bardzo wiecie, komu i gdzie. Warto być świadomym możliwości, jak również znać charakter miejsc, do których możecie zapukać. Wasze dzisiejsze decyzje mogą bowiem spowodować długotrwałe konsekwencje.

Poza szkołą

Przede wszystkim, jeśli chcecie w ogóle zostać zauważeni przez środowisko artystyczne, warto zacząć działać poza szkołą. Trzeba wybrać się do takich miejsc, gdzie możecie spotkać krytyków, galerzystów czy kuratorów. Jeśli macie szczęście i chodzicie do dobrej szkoły, to ona będzie Wam zapewniała możliwości rozwoju i działania. Świetnym przykładem może tu być Pracownia Działań Przestrzennych na warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, prowadzona przez Mirosława Bałkę. Studenci tej pracowni często wyjeżdżają na plenery i są zapraszani do udziału w projektach organizowanych przez różne instytucje sztuki, dzięki czemu dowiadują się i jak wygląda, i jak działa polska scena artystyczna. Oczywiście, nie każda pracownia daje takie możliwości, dlatego warto postawić na kreatywność i własną inicjatywę. Jako młodzi artyści macie do wykorzystania kilka opcji (na pewno więcej, niż gdy będziecie mieć lat, dajmy na to, 50) – możecie brać udział w konkursach, jeździć na rezydencje albo rozpocząć niezależną działalność (założyć kolektyw, galerię itp.).

Muzeum, galeria miejska czy galeria prywatna?

Zastanawiając się nad własną karierą zapewne myśleliście o współpracy z jakąś instytucją lub galerią. Na Waszym miejscu planowałabym nawiązanie

kontakty z mniejszymi instytucjami lub galeriami, ponieważ to one zwykle są zainteresowane pracą z młodymi artystami, szczególnie lokalnymi, związanymi z danym miastem. Muzea, duże centra sztuki i galerie takie jak Zachęta, nastawione są raczej na prezentację zjawisk historycznych lub ważnych postaci z historii sztuki. Może być i tak, że jakaś kuratorka będzie przygotowywała wystawę, na którą i Was zaprosi, ale żeby tak się stało, trzeba być już choć trochę rozpoznawalnym. Jeśli więc zastanawiacie się, kogo warto zaczepiać na wernisażach lub gdzie składać swoje portfolio, odpowiedź brzmi: najlepszy wybór to galerie miejskie i prywatne.

Wyjątkiem od tej reguły są tzw. project roomy, czyli miejsca przeznaczone specjalnie do prezentacji młodych twórców. W Warszawie funkcjonują dwa takie miejsca – Project Room w CSW Zamek Ujazdowski [u-jazdowski.pl/program/project-room] i Miejsce Projektów Zachęty [zacheta.art.pl/pl/o-nas/miejsce-projektow-zachety]. Project Room w U-jazdowskim nadzorowany jest przez kuratora Kamila Kuskowskiego, który jest również dziekanem na Akademii Sztuki w Szczecinie. W tym roku Bank Pekao SA – dotychczasowy sponsor – wycofał się ze wspierania tej inicjatywy, jaka więc będzie przyszłość tego miejsca – zobaczymy. Dla Was istotny jest fakt, że artyści pokazujący się w Project Roomie nie zgłaszają się tam sami, ale są wybierani przez zaproszonych kuratorów. Trochę inaczej wygląda to w Miejscu Projektów Zachęty, gdzie można składać własne propozycje wystaw, które następnie rozpatrywane są przez tamtejszych kuratorów.

Podobną otwartością charakteryzują się wspomniane przeze mnie galerie miejskie i prywatne, warto jednak pamiętać, że ich zainteresowanie młodym sztuką wypływa z różnych względów. Galerie miejskie – takie jak BWA w Tarnowie, BWA Zielona Góra, Galeria BWA Katowice, lubelski Labirynt czy galeria Arsenał w Białymstoku – są w dużej mierze skoncentrowane na działaniach lokalnych i wspieraniu lokalnego środowiska, jeśli więc dyrektorka lub kuratorka takiej placówki zauważy ciekawego młodego artystę lub artystkę, jest szansa, że rozpocznie z nimi współpracę i będzie ich wspierała w różnych działaniach. Są też takie galerie jak Labirynt, którego dyrektor, Waldemar Tatarczuk, w sposób szczególny dba o prezentacje młodej sztuki. Co roku organizowane są tam pokazy młodej sztuki wideo (VideoNews [videonews.pl]), odbywają się liczne plenery i imprezy dla młodych performerów (w zeszłym roku było to Performance Platform Lublin 2017 [liveperformance.pl/p/pl]). Warto więc śledzić ogłoszenia na stronach galerii, ponieważ bywa tam sporo możliwości rozpoczęcia współpracy.

Wybrane galerie miejskie:

- Galeria Arsenał w Białymstoku: galeria-arsenal.pl
- Galeria Arsenał w Poznaniu: www.arsenal.art.pl
- Galeria Bunkier Sztuki w Krakowie: bunkier.art.pl
- Galeria Labirynt w Lublinie: labirynt.com
- Galeria Sztuki im. Jana Tarasina w Kaliszu: tarasin.pl
- BWA Bielsko-Biała: www.galeriabielska.pl
- BWA Jelenia Góra: galeria-bwa.karkonosze.com
- BWA Opole: www.galeriaopole.pl
- BWA Olsztyn: www.bwa.olsztyn.pl
- BWA Tarnów: www.bwa.tarnow.pl
- BWA Sandomierz: www.bwasandomierz.pl
- BWA Sokół w Nowym Sączu: www.bwasokol.pl
- BWA Zielona Góra: www.bwazg.pl
- Miejska Galeria Sztuki w Łodzi: www.mgslodz.pl
- Państwowa Galeria Sztuki w Sopocie: www.pgs.pl
- Gdańska Galeria Miejska: www.ggm.gda.pl
- Trafostacja Sztuki w Szczecinie: trafo.art
- CSW Kronika w Bytomiu: www.kronika.org.pl
- Galeria Sztuki Wozownia w Toruniu: wozownia.pl
- Galeria Studio w Warszawie: teatrstudio.pl/pl/galeria

Galerie komercyjne

Galerie prywatne to trochę inna bajka, szczególnie jeśli mówimy o galeriach komercyjnych. Te bowiem nie mają społecznej misji do wypełnienia, są prywatnymi biznesami, których podstawowym celem jest sprzedaż (oddając jednak sprawiedliwość galerzystom dodam, że nie tylko). Galerzyści zajmujący się działalnością komercyjną mają więc inne oczekiwania, kształtowane przez tendencje obecne na globalnym rynku sztuki. To, jaką sztukę pokazuje dana galeria zależy od jej profilu, należy więc zrobić stosowne rozeznanie i zastanowić się, czy w ogóle warto wysyłać do niej portfolio. W Polsce jest sporo dobrych galerii, ale jest także kilka cieszących się nieszczerólną renomą, więc jeśli rozpoczniecie współpracę z tą „gorszą”, możecie później tego żałować. Podczas zbierania informacji na temat galerii warto brać pod uwagę, w jakich

targach sztuki bierze ona udział i czy są to imprezy zagraniczne. Dobrze jest pytać bardziej doświadczonych artystów, jak wygląda na co dzień współpraca z danymi galeriami i czego można się po nich spodziewać.

W Polsce przeważająca większość galerii komercyjnych działa w trzech miastach: w Warszawie, Krakowie i Poznaniu. Scena poznańska jest w zasadzie marginalna, ale warto wspomnieć o działających tam galeriach Piekary, EGO i Rodríguez Gallery. Galerie działające w Krakowie, poza nobliwą i sprzedającą klasyków nowoczesności Starmach Gallery, mają charakter raczej lokalny; raz do roku organizowany jest tam Krakers – Cracow Gallery Weekend, w którym udział biorą niemalże wszystkie działające w Krakowie przestrzenie wystawiennicze – poziom imprezy jest więc średnią tego misz-maszu. Inaczej wygląda to w Warszawie, gdzie galerie dzielą się na te, które biorą udział w Warsaw Gallery Weekend i te, które nie uczestniczą w imprezie. Co ciekawe, warszawski drugi obieg galeryjny rok temu stworzył swój własny weekend galerii, noszący nazwę Warsaw by Art.

Wybrane galerie komercyjne:

Warszawa

Galerie związane w WGW: warsawgalleryweekend.pl/2017

Poza WGW: warsawbyart.pl

Poznań

EGO: galeriaego.pl

Poznańska Galeria Nowa: www.facebook.com/poznanskagaleria.nowa

Rodríguez Gallery: rodriguezgallery.com/pl

Piekary: www.galeria-piekary.com.pl

Galeria TAK: galeriatak.pion.pl

Kraków

Galerie biorące udział w Krakersie: cracowgalleryweekend.pl/galerie-lista-2017

Starmach Gallery: www.starmach.com.pl

Galeria Zderzak: zderzak.pl

Galerie niekomercyjne / artist-run space

Rzeczywistość artystyczna nie znosi pustki. Choć w Polsce możemy pochwalić się stosunkowo dużą ilością instytucji artystycznych i galerii, ciągle nie jest to ilość wystarczająca, by zaspokoić potrzeby naszego środowiska, stąd też regularnie powstające (i mniej więcej w podobnym tempie upadające) różnego typu miejsca o charakterze non-profit. Do tej kategorii zaliczają się bardzo różne podmioty. Galerią niekomercyjną jest na przykład nobliwa galeria Foksal, która ostatnimi czasy otworzyła się na twórczość młodszych artystów. Podobnie niekomercyjną galerią jest Arton, działający jako fundacja zajmująca się dorobkiem artystycznym polskich konceptualistów.

Dość ciekawym modelem galerii niekomercyjnej są artist-run space'y, których w Polsce co prawda nie ma szczególnie dużo, ale niektóre z nich mają lub miały nietuzinkową formę lub też potrafią interesująco uzupełniać program lokalnych instytucji artystycznych. Ciekawym artist-run spacem jest choćby warszawski Kem [www.facebook.com/Kem-971568039605668] prowadzony przez choreografa Alexa Baczyńskiego-Jenkinsa. Odbývają się tam warsztaty i pokazy performatywne, w tym także drobne projekty samego Baczyńskiego-Jenkinsa. Atmosfera w Kemie jest luźna, zamiast kosztownych produkcji zobaczyć można raczej działania szkicowe, ale często zapraszani są tam także artyści zagraniczni. Obecnie Kem nie ma stałej siedziby – od lutego do kwietnia rezyduje w Muzeum Sztuki Nowoczesnej, by następnie na rok przenieść się do U-jazdowskiego.

Przy odpowiedniej determinacji artist-run space można wykreować dosłownie z niczego, a brak lokalu nie jest żadną przeszkodą w rozpoczęciu działalności. Przykładem może tu być niszowa galeria Śmierć Człowieka prowadzona przez Kamila Tanczego na warszawskim Mokotowie. Na dobrą sprawę jest to galeria jednodniowa, ponieważ pokój, w którym odbywają się wystawy, jest na co dzień zamieszkiwany przez Tanczego, a pozostałe pokoje – przez jego współlokatorów. Ktoś mógłby powiedzieć, że Śmierć Człowieka, która funkcjonuje także wymiennie jako galeria LAW, to typowy przykład galerii prekariusza, ale być może właśnie dlatego warto się tam wybrać.

A co, jeśli nawet we własnym pokoju nie możecie urządzić galerii? W takim razie można ją zrobić choćby w garażu, jak w przypadku galerii Stroboskop, w łazience (patrz: galeria Łazienka, Kraków), na betonowym murze (JIL, warszawska Praga),

a nawet... w koszu na śmieci (patrz: Galeria Kubeł, lokalizacja zmienna). Jednym z najciekawszych przykładów galerii o nieokreślonym statusie była swojego czasu Szalona Galeria założona przez Jakuba de Barbaro, Agnieszkę Polską i Janka Simona. Latem 2016 roku Szalona Galeria [artmuseum.pl/pl/wystawy/szalona-galeria], zaopatrzona w prace m.in. Rafała Bujnowskiego, Oskara Dawickiego, Anety Grzeszykowskiej, Marcina Maciejowskiego, Honoraty Martin i Wilhelma Sasnała, wyruszyła w podróż po Polsce, pokazując swoją wystawę w małych miejscowościach. Jeśli więc zastanawiacie się, jak zacząć, to pomysł założenia własnej galerii czy też inauguracji własnego projektu artystycznego jest niezły. Zysków finansowych z tego pewnie nie będzie, za to satysfakcja – owszem.

Wybrane galerie niekomercyjne:

Poznań

Łęctwo: www.lectwo.pl

Raczej (galeria performerska): galeriaraczej.wordpress.com

9/10 (dawniej Oficyna): 910.gallery

Szczecin

Zona Sztuki Aktualnej (galeria przy Akademii Sztuki): zona.akademiasztuki.eu

Obrońców Stalingradu 17 (galeria prowadzona przez studentów Akademii Sztuki): www.facebook.com/Obro%C5%84c%C3%B3w-Stalingradu-17-1546195212371079

Katowice

Galeria Szara (niegdyś działająca w Cieszynie): galeriaszara.pl

Kraków

Szara Kamienica (organizator konkursu Fundacji Grey House): szarakamienica.pl/pl/news

Księgarnia/Wystawa (galeria działająca przy fundacji Pamoja, zaangażowanej w działania charytatywne w Afryce): www.pamoja.pl

The Greenroom (artist-run space): www.greenroom-krk.com/home

Galeria ZPAF: zpafgallery.pl

Potencja (artist-run space): galeriapotencja.tumblr.com

Widna: widna.pl

Łódź

Galeria Wschodnia: www.wschodnia.pl

Galeria W Y: www.facebook.com/galeriaWY

Wrocław

Entropia: www.entropia.art.pl

Miejsce przy Miejscu. Galeria fotografii: www.facebook.com/MiejscePrzyMiejscu

Galeria Sztuki Współczesnej MD_S: [https://www.facebook.com/Galeria-Sztuki-](https://www.facebook.com/Galeria-Sztuki-Wsp%C3%B3%C5%82czesnej-MD_S-170230583075956/)

[Wsp%C3%B3%C5%82czesnej-MD_S-170230583075956/](https://www.facebook.com/Galeria-Sztuki-Wsp%C3%B3%C5%82czesnej-MD_S-170230583075956/)

Wykwit. Kolektyw artystyczny: www.facebook.com/wykwit

Warszawa

Galeria Foksal: www.galeriafoksal.pl

Galeria Studio: teatrstudio.pl/pl/galeria

Stroboskop (artist-run space): www.facebook.com/Stroboskop-198164677211060

Śmierć Człowieka: www.facebook.com/smiercczlowieka

Fundacja Archeologii Fotografii: faf.org.pl

Fundacja Arton: www.fundacjaarton.pl

JIL: www.facebook.com/JILalboJIL

Domy aukcyjne

Domy aukcyjne często zachęcają młodych artystów, by sprzedawali swoje prace za ich pośrednictwem. Czasem robią to też galerie, jak warszawska Galeria Stalowa. Dla kogoś, kto desperacko szuka zarobku, taka oferta może wydać się kusząca, ale według mnie z aukcjami młodej sztuki trzeba uważać. Domy aukcyjne zwykły bowiem sprzedawać wszystko jak leci, poziom takich aukcji jest więc stosunkowo niski. Podobnie problematyczne są ceny prac – jeśli zaczniecie sprzedawać swoje prace po 300 złotych na aukcjach, trudno będzie Wam później podwyższyć ten próg. Może to być też zniechęcające dla galerzystów, którzy potencjalnie mogliby chcieć z Wami współpracować.

W tym kontekście jeszcze bardziej wątpliwe są aukcje charytatywne. Podarowanie swojej pracy na taką aukcję wydaje się szlachetne, ale de facto znów może oznaczać utratę kontroli, choćby nad tym, do kogo Wasza praca trafia. Aukcje charytatywne to często gratka dla spekulantów, którzy kupują

prace tanio i następnie sprzedają je po wyższych cenach, a Wy nic z tego nie macie. Jedną z niewielu aukcji charytatywnych godnych polecenia jest aukcja organizowana przez fundację Bátor Tábor [batortabor.hu/pl] w Budapeszcie i Warszawie od 2013 roku. Fundacja dba również o to, by uczestnicy aukcji nie byli przypadkowi. Część zysku ze sprzedanej na tej aukcji pracy trafi do Waszej kieszeni.

Konkursy

W rozpoczęciu kariery artystycznej pomocne mogą być konkursy. Młode artystki i artyści mają to szczęście, że w Polsce jest stosunkowo dużo tego typu imprez, do których można się zgłaszać lub być nominowanymi przez organizatorów. Co prawda wygrana w konkursie nie oznacza jeszcze, że zwycięzca faktycznie odniesie zawrotny sukces w sztuce, ale zawsze jest to krok dalej na drodze do rozpoznawalności i zaistnienia w obiegu artystycznym. Wygrana lub uczestnictwo w konkursie mogą sprawić, że zostaniecie zaproszeni np. do przygotowania wystawy w project roomie lub uda Wam się odnieść sukces w kolejnym pokazie młodej sztuki. Zwycięstwo w konkursie może przynieść też inne benefity – pierwszy to oczywiście nagroda finansowa, ale formą wyróżnienia może być także indywidualna wystawa, przygotowanie katalogu prac lub teczki, albo rezydencja.

Podobnie jak w przypadku innych imprez dedykowanych młodym artystom, przed podjęciem decyzji o udziale warto wczytać się w regulamin, żeby wiedzieć, jakie są wymagania organizatora, czyli: ile i jakie prace należy mu przesać, czy trzeba wypełnić jakiś formularz, ile wynosi wpisowe itp., oraz co organizatorzy zapewniają: czy pokryją koszty przesyłki prac, Waszej podróży na konkurs i noclegu, i co się będzie działo dalej z Waszymi pracami. Warto tego wymagać, w końcu także w interesie organizatora jest, żeby uczestnicy konkursu chcieli w ogóle brać w nim udział.

Wybrane konkursy:

Lato

Triennale Młodych w Orońsku: www.rzezba-oronsko.pl

Organizator: Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku

Rybie Oko: bgsw.pl

Organizator: Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej

Artystyczna Podróż Hestii: www.artystycznapodrozhestii.pl/pl

Organizator: Fundacja Artystyczna Podróż Hestii

Najlepsze dyplomy: www.asp.gda.pl/pl/artykuly/najlepsze_dyplomy_ASP_2017

Organizator: Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku

Konkurs najlepszych dyplomów uczelnianych, studentów typują profesoremie

Konkurs Fundacji Grey House: www.szarakamienica.pl/pl/news/

Organizator: Fundacja Grey House

Gdańskie Biennale Sztuki: www.ggm.gda.pl/pl/pl,5,22,o,Gdanskie_Biennale_Sztuki,o,o,index.php

Organizator: Gdańska Galeria Miejska

Konkurs dla artystów z Pomorza

Nagroda Filmowa PISF i MSN: www.pisf.pl/aktualnosci/nagroda-filmowa-pisf-i-msn

Organizator: Polski Instytut Sztuki Filmowej, Muzeum Sztuki Nowoczesnej

Griffin Art Space-Lubicz: www.griffin-artspace.com/category/lubicz

Organizator: Griffin Art Space, Miesiąc Fotografii w Krakowie

Jesień

Bielska Jesień: www.bielskajesien.pl

Organizator: Galeria Bielska BWA

Konkurs malarski (najstarszy w Polsce)

Konkurs Gepperta: geppert.art.pl

Organizator: ASP Wrocław

Konkurs malarski

Promocje: www.galeria.legnica.pl/portal/cms2/?PROMOCJE

Organizator: Galeria Sztuki w Legnicy

Spojrzenia: zacheta.art.pl/pl/spojrzenia

Organizator: Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki

Najbardziej prestiżowy konkurs w Polsce, dedykowany już rozpoznawalnym artystkom i artystom

Młode Wilki: mlodewilki.akademiasztuki.eu/program

Organizator: Akademia Sztuki w Szczecinie

Rezydencje

Młode artystki i artyści zaraz po studiach niejednokrotnie muszą mierzyć się z problemem znalezienia nowego miejsca i środków do pracy. Pomocne mogą tu być rezydencje i programy post-graduate. Uczestnictwo w takich programach przynosi wiele korzyści – zapewnia mobilność, ułatwia nawiązywanie kontaktów i wzbogaca wiedzę o świecie. Niektóre rezydencje gwarantują także pracownię, finansowanie, możliwość prezentacji swoich prac po zakończeniu programu lub przeprowadzenia badań potrzebnych do realizacji Waszego projektu.

Informacje o rezydencjach można znaleźć w Internecie. Warto ich szukać, ale też analizować poszczególne oferty pod kątem ich jakości, która bywa jednak różna.

Polecane strony z ofertami rezydencji:

Wooloo.org: www.wooloo.org

e-artnow: www.e-artnow.org, www.e-artnow.org/deadline-reminder

Dział rezydencji Zamku Ujazdowskiego w Warszawie: www.facebook.com/ujazdowski.

[rezydencje](#)

Transartists: www.transartists.org

Miejsca, w których regularnie ogłaszają otwarte nabory na rezydencje:

Fundusz Wyszehradzki: visegradfund.org/residencies/new-york

Finansowana przez Fundusz Wyszehradzki rezydencja w Nowym Jorku. Odbywa się w różnych miejscach, w ostatnich latach w Art in General – uznanej organizacji prowadzonej przez artystów.

NAC Dale: www.nkdale.no/#apply

Rezydencja w Nordic Art Center Dale w Norwegii, w cichym miejscu w otoczeniu natury. Pełne finansowanie.

Rupert: rupert.it/en/open-call-1

Bardzo progresywny i ciekawy ośrodek na Litwie. Prowadzący mają rozległe kontakty międzynarodowe, więc pobyt tam ma szansę stać się inspirującym doświadczeniem. Finansowanie zależy od sytuacji – teoretycznie rezydencje są płatne, ale często pojawiają się opcje stypendiów.

International Studio and Curatorial Program: iscp-nyc.org

Rezydencja dla artystów i kuratorów w Nowym Jorku. Program jest płatny. Po akceptacji należy znaleźć zewnętrzne finansowanie. W czasie pobytu odbywa się dużo wizyt studyjnych czołowych przedstawicieli tamtejszej sceny artystycznej.

Pavillon: www.palaisdetokyo.com/en/page/pavillon

Rezydencja przy Palais de Tokyo, czołowym centrum sztuki współczesnej w Paryżu. W pełni finansowany 8-miesięczny program dla młodych artystów. Obecnie nie ma ogłoszonego otwartego naboru, ale warto śledzić to miejsce, bo każdego roku warunki są inne.

Co ciekawe, programy rezydencyjne ogłaszają także polskie instytucje, jak choćby

GSW Opole: www.galeriaopole.pl/pl/rezydencje-artystyczne-w-gsw

Warunki tej rezydencji są skromne, ale uczestnictwo w takim programie zawsze może przynieść jakieś korzyści.

Programy post-graduate

Programy post-graduate są dłuższe, zwykle połączone z procesem edukacyjnym, nierzadko nastawione na działalność badawczą albo praktyki międzydyscyplinarne. Najczęściej przeznaczone są dla absolwentek i absolwentów studiów artystycznych z rozwiniętą własną praktyką artystyczną.

Amsterdam

Rijksakademie: www.rijksakademie.nl/ENG/residency

Program dwuletni, prestiżowy, zapewniający rozpoznawalność. Udział w nim to przepustka do międzynarodowej kariery artystycznej. Przeznaczony dla osób z rozwiniętą praktyką – około 3 do 5 lat po studiach. W pełni finansowany.

De Ateliers: www.de-ateliers.nl/en/de-ateliers

Roczny program dla artystów. Obecnie przechodzi reorganizację i warunki mogą się zmienić, ale dotychczas był darmowy i uczestnicy otrzymywali stypendium.

De Appel: deappel.nl/en/curatorial-programme

Prestiżowy i intensywny program dla kuratorów. Płatny. Wśród absolwentów jest między innymi Adam Szymczyk – kurator Documenta 14.

Gandawa

HISK: hisk.edu/mw/index.php/About

Dwuletni program na bardzo wysokim poziomie. Płatny.

Fundusze

W przypadku gdy organizatorzy rezydencji nie pokrywają wszystkich kosztów, można próbować powalczyć o finansowanie zewnętrzne:

Młoda Polska: www.nck.pl/mloda-polska

Program Narodowego Centrum Kultury dla artystek i artystów do 35 roku życia. Można zdobyć pieniądze na produkcję projektów, zakup sprzętu, a także dofinansowanie wyjazdów zagranicznych.

European Cultural Foundation: ecflabs.org/step-travel-grants

Granty na podróże Europejskiej Fundacji Kultury. Można się ubiegać o dofinansowanie rezydencji.

Artslink: www.cecartslink.org

Organizacja finansująca pobyty rezydencyjne i badawcze w Stanach Zjednoczonych. Należy zacząć od znalezienia organizacji, która chce nas zaprosić, później można ubiegać się o dofinansowanie.

Wszystkie podane wyżej informacje to dopiero wierzchołek góry lodowej – wiedzy potrzebnej do rozpoczęcia kariery w sztuce jest znacznie więcej. Mam jednak nadzieję, że będą one dla was pomocne, choć wiadomo, że sama tylko wiedza nie gwarantuje nikomu sukcesu. Sztuka jest bowiem dziwną dziedziną, w której czasem przydaje się intuicja, spryt i brawura, czasem głupota, a czasem mądrość. Jednego przepisu na powodzenie nie ma, ale jest za to sporo możliwości, i warto je wypróbować.

Agnieszka Sural

Samooorganizacja

Julita Wójcik, akcja Transatlantyk, 2013, fot. dzięki uprzejmości artystki

Samooorganizacja to działanie na swoich warunkach. To przejęcie kontroli nad tymi elementami rzeczywistości, które wpływają na nasze życie lub pracę. Jak się do tego przygotować? Jak wykorzystać otaczające nas realia?

Młodzi artyści, którzy wchodzą na drogę zawodową, oczywiście sobie poradzą, bo ich praca bez względu na działający system polityczno-gospodarczy z natury jest niezależna, tymczasowa, oparta na projektach, elastyczna i mobilna. Gdyby jednak chcieli, tak jak pozostali uczestnicy życia społecznego, zadbać o swoje ubezpieczenie, podatki, zapłacić czynsz za pracownię czy dowiedzieć się, jakie mają prawa, to okaże się, że często bywają prawie całkowicie wykluczeni z systemu. Alternatywą dla nich jest właśnie samooorganizacja.

W czterech poniższych rozdziałach zawarłam praktyczne informacje o tym, co warto wiedzieć o wynajmie lokali na działalność artystyczną, umowach, prawie autorskim i ubezpieczeniu.

Kim jestem według prawa?

Twórca – osoba, która tworzy dzieła w zakresie:

- architektury
- architektury wnętrz
- architektury krajobrazu
- urbanistyki
- literatury pięknej
- sztuk plastycznych
- muzyki
- fotografii
- twórczości audiowizualnej
- choreografii
- lutnictwa artystycznego
- sztuki ludowej

będących przedmiotem prawa autorskiego.

Artysta – osoba wykonującą zarobkowo działalność artystyczną w dziedzinach:

- sztuki aktorskiej i estradowej
- reżyserii teatralnej i estradowej
- sztuki tanecznej i cyrkowej
- dyrygentury
- wokalistyki
- instrumentalistyki
- kostiumografii
- scenografii
- produkcji audiowizualnej reżyserów, scenarzystów, operatorów obrazu i dźwięku, montażyistów i kaskaderów

Co mogę zrobić, by nie działać w pojedynkę?

- założyć grupę artystyczną
- powołać fundację / stowarzyszenie
- otworzyć spółdzielnię / kooperatywę
- zapisać się do ZPAP lub ZPAF

- współpracować z Obywatelskim Forum Sztuki Współczesnej
- współpracować z Komisją Środowiskową Pracowników Sztuki przy OZZ Inicjatywa Pracownicza

Pracownia

Instytut Awangardy (widok instalacji w studio Edwarda Krasińskiego), Warszawa, 2003, fot. Aneta Grzeszykowska & Jan Smaga, dzięki uprzejmości Pauliny Krasińskiej oraz Fundacji Galerii Foksal

[Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego](#)

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010710733/T/D20010733L.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010710733/T/D20010733L.pdf)

[Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny](#)

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/O/D19640093.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/O/D19640093.pdf)

[Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego](#)

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640430296/O/D19640296.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640430296/O/D19640296.pdf)

[Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych](#)

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010040027/T/D20010027L.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010040027/T/D20010027L.pdf)

[Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 roku o własności lokali](#)

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19940850388/T/D19940388L.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19940850388/T/D19940388L.pdf)

Jaki lokal można wynająć na działalność artystyczną?

- miejski lokal użytkowy (na czas określony: do 3 lat lub od 3 do 10 lat, z możliwością przedłużenia umowy)
- miejski lokal mieszkalny (na czas nieokreślony: dożywotnio)
- pustostan (do 3 miesięcy)
- lokal przemysłowy
- lokal prywatny
- pracownia historyczna

Gdzie szukać lokalu?

- programy miejskie (Program Gdańskie Otwarte Pracownie, Program „Lokal na Kulturę“ w Katowicach, Program mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury – pracownie twórcze w Krakowie)
- konkursy ofert
- przetargi
- poza konkursem: listy lokali udostępniane w urzędach miast

Gwarancje:

- najniższa możliwa stawka za czynsz*: 1,89–8,12 zł/m². + w lokalach mieszkaniowych obniżki opłat za media (woda, śmieci, prąd, ogrzewanie, gaz)
- czynsz za pracownię plastyczną jak za lokal mieszkaniowy
- renegotjacje umów – nieobowiązkowa podwyżka
- prawo do kupna najmowanego lokalu z bonifikatą: mieszkaniowego – 50 i 60%, wynajem ponad 20 lat – do 70% ; użytkowego – 100% wartości
- lokale do remontu na poddaszach, w suterrenach i piwnicach o powierzchni 20–100 m²
- zwrot za remont:
 - w formie rozliczenia w 6-miesięcznym czynszu + pozostała kwota po zakończeniu umowy lub brak zwrotu kosztów remontu w zamian za niską stawkę najmu lokalu
 - remont na koszt miasta raz na 5 lat
 - jeżeli lokal został dostosowany do potrzeb niepełnosprawnych, całość kosztów może być rozliczona w czynszu, bez limitów w liczbie miesięcy rozliczenia
- „Pracownię dostanie artysta, który obecnie nie ma prawa do innej na terenie Polski”.

* Średnia stawka komercyjna: 30–60 zł/m².

Warunki:

- nie jest wymagane prowadzenie działalności gospodarczej ani funkcjonowanie jako organizacja pozarządowa (tylko do przetargów)
- jest wymagane posiadanie dyplomu uczelni artystycznej lub dowodu członkostwa w związku / stowarzyszeniu, lub uprawnień do wykonywania zawodu artysty
- należy złożyć wniosek z załącznikami
- dobrze widziana jest działalność związana z życiem miasta

Wymagane dokumenty:

- życiorys
- portfolio
- dokumentacja twórczości i wystaw (katalogi, foldery itp.) – mogą być w formie elektronicznej
- rekomendacje / recenzje
- oświadczenie / zaświadczenie o aktualnych warunkach mieszkaniowych
- oświadczenie o nieposiadaniu prawa do używania innej pracowni artystycznej w Polsce
- oświadczenie / dyplom ukończenia uczelni artystycznej (kserokopia za zgodn. z oryg.) lub oświadczenie / zaświadczenie o przynależności do związków twórczych, lub oświadczenie / zaświadczenie z uczelni o odbywaniu studiów artystycznych
- wniosek do Urzędu Miasta

Wynajem pracowni w poszczególnych miastach w Polsce:

Gdańsk

Program Gdańskie Otwarte Pracownie

Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego

Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych

Cena: 2,82 zł/m² lub 8,50 zł/m² jeżeli sprzedajesz tam prace.

Warunek: pracownie otwarte dla mieszkańców.

Katowice

Program Lokal na Kulturę

Referat Lokali Użytkowych i Reklam Urzędu Miasta Katowice

Kraków

Program mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury –
pracownie twórcze
Urząd Miasta Krakowa – Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Komisja ds. Pracowni Twórczych

Poznań

Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych
Cena: 1zł/m² (dostępne tylko lokale użytkowe).
Warunek: jednorazowe inicjatywy; krótkie, pojedyncze, cykliczne wydarzenia.

Szczecin

Wydział Kultury Urzędu Miasta Szczecin
Dostępne tylko lokale mieszkaniowe.
Warunek: lokale do adaptacji i remontu we własnym zakresie i na własny koszt.

Toruń

Wydział Gospodarki Nieruchomościami
Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

Warszawa

Zakład Gospodarowania Nieruchomościami
Wydział Zasobów Lokalowych
Serwis internetowy: Nieruchomości miejskie – kup lub wynajmij

[\[mapa.um.warszawa.pl/mapaApp1/mapa?service=nieruchomosci\]](http://mapa.um.warszawa.pl/mapaApp1/mapa?service=nieruchomosci)

Warunek: przed rozpoczęciem wynajmu trzeba opłacić: 3-miesięczną kaucję,
50% kosztów notariusza za podpisanie oświadczenia o dobrowolnym poddaniu
się egzekucji (połowę płaci miasto) oraz pierwszy czynsz.

Wrocław

Zarząd Zasobu Komunalnego
Wrocławskie Mieszkania
Wydział Kultury Urzędu Miasta Wrocławia
Warunek: zwrot kosztów remontu minus koszty amortyzacji lokalu po
zakończeniu najmu.

Umowy*

* Wzory umów na końcu tekstu

Zbigniew Libera zapowiada strajk artystów w maju 2012 roku, fot. dzięki uprzejmości Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej

[Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 roku](#)

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/U/D19640093Lj.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/U/D19640093Lj.pdf)

Pamiętaj!

Gdy ktoś proponuje ci wynagrodzenie, zawsze zapytaj, czy podana kwota jest netto czy brutto.

- netto – kwota, którą dostajesz na rękę
- brutto – kwota z podatkiem do Urzędu Skarbowego + składką do ZUS-u (wyższa od netto)

Rodzaje umów:

[www.zus.pl/documents/10182/167567/Poradnik_umowy_cywilnoprawne/542ecb21-490d-4877-a27f-8524116fo8fe]

umowa o dzieło*

To umowa najczęściej podpisywana przez twórców. Jest jedyną umową nieoskładkowaną, czyli nie zapewnia twórcom emerytury ani doraźnej opieki medycznej.

- dzieło to rezultat najczęściej pracy umysłowej, twórczej lub artystycznej
- dzieło wymaga posiadania specjalnych umiejętności
- najczęściej jest jednorazowe
- twórca zobowiązuje się do zrealizowania tzw. „określonego rezultatu”
- miejsce i sposób wykonania dzieła są dowolne
- umowa jest nieoskładkowana

* Jeśli jest to umowa o dzieło z przeniesieniem autorskich praw majątkowych, przeczytaj część poświęconą prawu autorskiemu.

umowa zlecenie

- zlecenie to wykonanie określonej czynności
- najczęściej dotyczy czynności powtarzalnej, cyklicznej
- twórca zobowiązuje się do dochowania tzw. „należytej staranności”
- miejsce i sposób wykonania zlecenia jest dowolny
- umowa jest oskładkowana

umowa licencyjna

- licencja to udzielenie zgody na określone wykorzystanie utworu
- twórcy przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu
- licencja może mieć charakter niewyłączny (z utworu może korzystać wiele osób w tym samym czasie na tych samych polach eksploatacji; może być zawarta ustnie) lub wyłączny

umowa o pracę

- stała praca w określonym miejscu i czasie
- umowa jest w pełni oskładkowana

Prawa autorskie

Leonardo da Vinci, Mona Lisa, 1503-1506, fot. Wikimedia Commons

[Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych](#)

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19940240083/U/D19940083Lj.pdf>

Najważniejsze pojęcia z prawa autorskiego:

[\[prawokultury.pl/publikacje/pierwsza-pomoc\]](#)

autor

twórca utworu o indywidualnym charakterze

[\[prawokultury.pl/publikacje/kto-jest-tworca\]](#)

współautor

osoba, której wkład w tworzenie utworu ma charakter twórczy (nie techniczny)

[\[prawokultury.pl/publikacje/kto-jest-tworca/\]](#)

utwór pierwotny

wynik działalności o artystycznym i indywidualnym charakterze

[\[prawokultury.pl/publikacje/utwory/\]](#)

utwór zależny

opracowanie, adaptacja, remiks lub przeróbka utworu pierwotnego

[prawokultury.pl/publikacje/utwory-zalezne/]

oznaczenie copyright

[prawokultury.pl/publikacje/utwory/]

autorskie prawa osobiste

prawo oznaczenia utworu swoim nazwiskiem, pseudonimem lub anonimowo;
prawo do decyzji o pierwszym udostępnieniu dzieła; prawo do integralności utworu (prawa wieczne i niezbywalne)

[prawokultury.pl/publikacje/autorskie-prawa-osobiste/]

autorskie prawa majątkowe

monopol na korzystanie z utworu i kontrolę nad utworem (ograniczone w czasie: po 70 latach od daty śmierci twórcy utwór przechodzi na własność społeczeństwa i staje się elementem domeny publicznej)

[prawokultury.pl/publikacje/autorskie-prawa-majatkowe/]

prawa pokrewne

równoległe do praw autorskich, dotyczą wykonawców utworów

[pl.wikipedia.org/wiki/Prawa_pokrewne]

domena publiczna

zasób utworów, które nie są objęte autorskimi prawami majątkowymi (inaczej: dobro wspólne, dziedzictwo kulturowe)

[prawokultury.pl/publikacje/domena-publiczna/]

poła eksploatacji

sposoby korzystania z utworu, m.in. technika drukarska, technika cyfrowa, wprowadzanie do obrotu, publiczne wykonanie, odtworzenie i reemitowanie

[prawokultury.pl/publikacje/pola-eksploatacji/]

przeniesienie praw majątkowych

przekazanie osobie trzeciej uprawnień do korzystania z utworu i kontrolowania wykorzystania utworu (przeniesienie jest ostateczne i nieodwołalne)

[prawokultury.pl/publikacje/przeniesienie-praw-majatkowych/]

wolne licencje

prawo do korzystania z utworu w dowolny sposób, wszędzie i zawsze

[prawokultury.pl/publikacje/wolne-licencje/]

prawo cytatu

przytoczenie całości lub fragmentu czyjegoś dzieła bez zgody uprawnionych osób

[prawokultury.pl/kurs/prawo-cytatu]

dozwolony użytek (prywatny i publiczny)

możliwość korzystania z utworu na różne sposoby bez zgody uprawnionych osób

[prawokultury.pl/publikacje/podrecznik-dozwolony-uzYTEK-prywatny/]

[prawokultury.pl/publikacje/dozwolony-uzYTEK-publiczny/]

droit de suite

prawo do wynagrodzenia w przypadku zawodowej odsprzedaży utworu (np. w domu aukcyjnym)

[prawokultury.pl/newsy/stanowisko-dot-prawa-droit-de-suite/]

nadzór autorski

prawo do kontroli sposobu wykorzystania i eksploatacji własnego utworu

[pl.wikipedia.org/wiki/Nadzór_autorski]

ochrona wizerunku

zgoda lub jej brak na rozpowszechnianie czyjegoś wizerunku

[www.prawoautorskie.pl/roz-10-ochrona-wizerunku-adresata-korespondencji-i-tajemnicy-zrodel-informacji]

Ubezpieczenie

Łukasz Surowiec, plakat do filmu Chłopi, 2013, fot. dzięki uprzejmości artysty

Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20092051585/U/D20091585Lj.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20092051585/U/D20091585Lj.pdf)

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20042102135/T/D20042135L.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20042102135/T/D20042135L.pdf)

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

[\[prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/T/D20041001L.pdf\]](http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/T/D20041001L.pdf)

Co warto wiedzieć o ubezpieczeniu?

[\[www.zus.pl/documents/10182/167567/Co+warto+wiedziec.pdf/04274517-1755-46co-b8dc-2142510e2791\]](http://www.zus.pl/documents/10182/167567/Co+warto+wiedziec.pdf/04274517-1755-46co-b8dc-2142510e2791)

- na emeryturę zaczynamy pracować od 26 roku życia
- wiek emerytalny dla kobiet to 60 lat, dla mężczyzn 65 lat
- minimalny staż pracy potrzebny do otrzymania najniższej emerytury to 22 lata dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn
- twórca i artysta prowadzi działalność pozarolniczą

Co zapewnia ubezpieczenie społeczne?

[www.zus.pl/baza-wiedzy/skladki-wskazniki-odsetki/skladki/wysokosc-skladek-na-ubezpieczenia-spoeczne]

- emerytalne: emerytura
- rentowe: renta dla niezdolnych do pracy (np. inwalidów) oraz dla rodziny po śmierci ubezpieczonego
- chorobowe: zasiłek w razie choroby i wynagrodzenie w czasie urlopu macierzyńskiego
- wypadkowe: odszkodowanie i zasiłek po wypadku przy pracy lub w razie choroby zawodowej

Co zapewnia ubezpieczenie zdrowotne?

- zdrowotne: bezpłatna opieka lekarska w państwowych przychodniach i szpitalach
- Fundusz Pracy – państwowy fundusz celowy na zasiłki dla bezrobotnych, stypendia naukowe i programy przeciwdziałania bezrobociu
- Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych – państwowy fundusz celowy zaspokajający roszczenia pracownicze w razie niewypłacalności pracodawcy

Jak zostać ubezpieczoną / ubezpieczonym?

[www.zus.pl/documents/10182/167567/Zasady+podlegania+ubezpieceniom+spoeczny+i+ubezpieczeniu+zdrowotnemu+oraz+ustalania+podstawy+wymiaru+skladek/780a6dc2-67db-48e0-8d02-0d7aa1e28912]

- umowa o pracę (etat)
- umowa zlecenie
- działalność gospodarcza
- rodzina (dopisanie do ubezpieczenia żony/męża lub dziecka)
- rejestracja jako bezrobotny

[www.up.warszawa.pl/index.php/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/rejestracja-bezrobotnych/dokumenty-wymagane-do-pierwszej-rejestracji-jako-bezrobotny]

- wpis na listę twórców – Komisja ds. Emerytalnego Zaopatrzenia Twórców (MKiDN)
- ubezpieczenie dobrowolne w NFZ
[www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/zalatw-sprawe-krok-po-kroku/jak-ubezpieczyc-sie-dobrowolnie/]
- zawodytworcze.pl (dla członków ZPAF) [zawodytworcze.pl]

Polecane lektury i strony internetowe

- Aleksander Wallis, *Artyści-plastycy: zawód i środowisko*, 1964.
- *Pracownia i dom artysty XIX i XX wieku: mitologia i rzeczywistość*, red. Andrzej Pieńkos, 2002.
- *Praktyczny poradnik dla artystów*, red. Agnieszka Pindera, 2012/13.
- *Inicjatywy i galerie artystów*, red. Agnieszka Pindera, Anna Ptak, Wiktoria Szczupacka, 2014/15.
- *Czarna Księga Polskich Artystów*, oprac. zbiorowe, 2015.
- arteon.pl
- artquest.org.uk
- culture.pl
- funbec.eu/konkursy
- labforculture.org
- magazynszum.pl
- mondaynews.net
- ngo.pl
- ucp.asp.waw.pl

.....

Imię i nazwisko

.....

Pseudonim (*używany w działalności twórczej*)

.....

Data i miejsce urodzenia

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL

.....

Adres zamieszkania

.....

Adres do korespondencji (*proszę podać
w przypadku jeśli jest inny niż adres
zamieszkania*)

**KOMISJA DO SPRAW ZAOPATRZENIA
EMERYTALNEGO TWÓRCÓW**

przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

WNIOSEK

o uznanie działalności za twórczą/artystyczną i ustalenie daty jej rozpoczęcia

1. Proszę o ustalenie wykonywania przeze mnie działalności twórczej/artystycznej.
2. Posiadam następujące kwalifikacje do wykonywania działalności twórczej/artystycznej (dyplom ukończenia szkoły artystycznej odpowiedniego typu lub szkoły wyższej na kierunku odpowiednim do wykonywanej działalności twórczej lub artystycznej albo zaświadczenie o nabyciu w drodze praktyki umiejętności zawodowych wydane przez właściwe stowarzyszenie zrzeszające twórców lub artystów) – wymienić jakie

.....
.....
.....

3. Działalność twórczą/artystyczną wykonuję od (data)w charakterze
.....
i proszę o uznanie tej daty za datę rozpoczęcia działalności twórczej/artystycznej.

4. Posiadam następujący dorobek twórczy/artystyczny:
.....
.....
.....

5. Należę do związku (stowarzyszenia) twórczego lub artystycznego (właściwe zakreślić)

tak

Nazwa związku/stowarzyszenia:
.....
.....

od nr legitymacji

nie

6. Przedkładam następujące dokumenty (dokumenty potwierdzające czas trwania i charakter działalności twórczej – umowy o pracę, umowy o dzieło, umowy zlecenia, katalogi z wystaw, recenzji, przyznane nagrody i wyróżnienia):

-
-
-
-

7. Do wniosku dołączam opinię związku (stowarzyszenia) / opinię właściwego terenowo Wydziału Kultury i Sztuki dla osób niezrzeszonych (właściwe zakreślić)

tak

nie

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych do celów uznania działalności za twórczą/artystyczną i ustalenia daty jej rozpoczęcia, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 922 t. j.).

.....
miejsowość, data

.....
podpis

UMOWA O DZIEŁO /Z PRZENIESIENIEM PRAW AUTORSKICH/

zawarta w {miejsowość}, w dniu roku pomiędzy:

{imię} {nazwisko},

{ulica}, {kod pocztowy} {miasto}

{pesel} {nip},

zwany dalej Zamawiającym,

a {imię} {nazwisko},

{ulica}, {kod pocztowy} {miasto}

{pesel} {nip},

zwanym/zwaną dalej Wykonawcą,

zwanymi łącznie dalej Stronami.

§ 1

1. Zamawiający zamawia a Wykonawca zobowiązuje się wykonać

....., zwane dalej „dziełem”.

2. Szczegółowy opis dzieła stanowi załącznik Nr do umowy.

§ 2

Dzieło będzie wykonane i dostarczone do siedziby Zamawiającego w terminie do dnia

§ 3

1. W terminie dni od dnia dostarczenia dzieła przez Wykonawcę, Zamawiający zastrzega sobie prawo zgłoszenia uwag do wykonanego dzieła.

2. Wykonawca zobowiązuje się do dokonania ewentualnych poprawek i uzupełnień dzieła bez dodatkowego wynagrodzenia w terminie dni od dnia zgłoszenia uwag przez Zamawiającego.

3. Wykonawca użyje do wykonania dzieła materiałów własnych.

§ 4

1. Za wykonanie dzieła Zamawiający zapłaci Wykonawcy wynagrodzenie brutto w wysokości zł (słownie złotych:).
2. Zapłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie rachunku (faktury) wystawionego (wystawionej) przez Wykonawcę na wskazany przez niego rachunek bankowy w terminie 14 dni od dnia doręczenia rachunku (faktury) do Zamawiającego.
3. Warunkiem wystawienia rachunku (faktury) przez Wykonawcę jest odbiór dzieła przez Zamawiającego stwierdzony protokolarnie, po dokonaniu ewentualnych poprawek i uzupełnień, o których mowa w § 3 ust. 2.
4. Za datę dokonania zapłaty przyjmuje się dzień obciążenia rachunku bankowego Zamawiającego.
5. Wynagrodzenie obejmuje wszelkie koszty i wydatki poniesione przez Wykonawcę z tytułu zawarcia i wykonania niniejszej umowy i wyczerpuje wszelkie roszczenia Wykonawcy wobec Zamawiającego z tytułu zawarcia i wykonania umowy.
6. W razie nienależytego wykonania umowy wynagrodzenie nie przysługuje

§ 5

1. W wypadku opóźnienia w realizacji dzieła, Wykonawca zapłaci karę umowną w wysokości 0,5 % kwoty wynagrodzenia umownego brutto za każdy dzień opóźnienia. Zamawiający jest upoważniony do dochodzenia odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary umownej.
2. W razie zwłoki, o której mowa w ust. 1, powyżej dni, Zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od umowy.
3. Odstąpienie od umowy nie powoduje utraty prawa dochodzenia przez Zamawiającego kary umownej.
4. W przypadku gdy wysokość szkody poniesionej przez Zamawiającego przewyższa wysokość zastrzeżonej kary umownej, Wykonawca jest zobowiązany do naprawienia szkody w pełnej wysokości.

§ 6

Wykonawca oświadcza, że przenosi na Zamawiającego, nieodpłatnie, autorskie prawa majątkowe/ prawa pokrewne do nieograniczonego w czasie i przestrzeni korzystania i rozporządzania dziełem oraz zezwala Zamawiającemu na korzystanie i rozporządzanie opracowaniami dzieła, a także na sporządzanie opracowań. Ponadto Wykonawca wyraża zgodę na zezwalanie przez Zamawiającego podmiotom trzecim na wykonywanie przez te podmioty praw zależnych w powyższym zakresie.

1. Przeniesienie autorskich praw majątkowych do dzieła obejmuje następujące pola eksploatacji:
 - 1) utrwalanie;
 - 2) zwielokrotnianie przy zastosowaniu technik drukarskich i komputerowych;
 - 3) wprowadzanie do obrotu;
 - 4) wprowadzanie do pamięci komputera;
 - 5) najem i dzierżawę;
 - 6) publiczne wykonywanie, wystawianie, wyświetlanie, odtwarzanie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

§ 7

1. Wykonawca zobowiązuje się:
 - 1) zachować w tajemnicy wszelkie niepodane oficjalnie przez Zamawiającego do publicznej wiadomości informacje ekonomiczne, finansowe, prawne, organizacyjne i inne dotyczące Zamawiającego oraz podmiotów pozostających z Zamawiającym w relacjach faktycznych i prawnych (zwane dalej „Informacjami”), do których będzie miał dostęp w związku | z wykonywaniem zadań w ramach niniejszej umowy, niezależnie od formy uzyskania Informacji i ich źródła;
 - 2) zachować w tajemnicy Informacje uzyskane przy okazji wykonywania niniejszej umowy;
 - 3) wykorzystywać Informacje jedynie w ramach współpracy z Zamawiającym,;
 - 4) nie kopiować, nie powielać, ani w jakikolwiek sposób nie rozpowszechniać Informacji lub ich części.
2. Niniejsze zobowiązanie nie jest ograniczone w czasie i Wykonawca zobowiązuje się do jego przestrzegania zarówno w trakcie obowiązywania niniejszej umowy, jak też po jej zakończeniu.

§ 8

Wykonanie dzieła ze strony Zamawiającego nadzoruje

§ 9

1. Wszelkie zmiany niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.
2. Strony zgodnie ustalają, że Wykonawca bez uzyskania uprzedniej pisemnej zgody Zamawiającego

nie może przenieść ani obciążyć jakichkolwiek praw i obowiązków wynikających z niniejszej Umowy, ani jakiegokolwiek jej części, w tym dokonać przelewu przysługujących mu wierzytelności powstałych w wyniku realizacji niniejszej Umowy na osoby trzecie. Jakakolwiek cesja dokonana przez Wykonawcę bez uzyskania takiej pisemnej zgody od Zamawiającego nie będzie ważna i stanowić będzie istotne naruszenie postanowień niniejszej Umowy, a tym samym może stanowić podstawę do jej rozwiązania z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy.

§ 10

W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową mają do niej zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego.

§ 11

Spory wynikłe w związku z realizacją niniejszej umowy rozstrzygane będą przez sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.

§ 12

Umowę sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA

.....

.....

RACHUNEK DO UMOWY

WYKONAWCA / WYKONAWCZYNI

ZAMAWIAJĄCY

{imię} {nazwisko},

{ulica}, {kod pocztowy} {miasto}

{pesel} {nip},

{imię} {nazwisko},

{ulica}, {kod pocztowy} {miasto}

{pesel} {nip},

Za wykonanie następującego dzieła:.....

kwota brutto:

kwota brutto słownie:

.....

(miejscowość)

.....

(data)

.....

(podpis Wykonawcy/czyni)

PROTOKÓŁ ODBIORU:

Przedmiot umowy został wykonany i przyjęty bez zastrzeżeń:

.....

(miejscowość)

.....

(data)

.....

(podpis Zamawiającego)

OBLICZENIE WYNAGRODZENIA:

		KWOTA
1. Kwota brutto zł		-
2. Przychód		-
3. Koszt uzyskania przychodu	50%	-
4. Dochód do opodatkowania		-
5. Podatek dochodowy naliczony	18%	-
6. Podatek dochodowy odprowadzony		-
7. Kwota do wypłaty dla Wykonawcy/ czyni		-

ZAMAWIAJĄCY

{imię} {nazwisko},

{ulica}, {kod pocztowy} {miasto}

{pesel} {nip},

Sposób płatności - przelew. Numer rachunku bankowego: {nazwa banku} {numer konta bankowego}

Sprawdzono pod względem formalnym i rachunkowym

data i podpis.....

UMOWA LICENCYJNA

zawarta w Warszawie, w dniu roku pomiędzy:

{imię} {nazwisko},

{ulica}, {kod pocztowy} {miasto}

{pesel} {nip},

zwanym dalej Licencjobiorcą,

a *{imię} {nazwisko},*

{ulica}, {kod pocztowy} {miasto}

{pesel} {nip},

zwanym/zwaną dalej Licencjodawcą,

zwanymi łącznie dalej Stronami.

§ 1

Licencjodawca oświadcza, że:

- 1) przysługują mu autorskie prawa majątkowe do dzieła (dalej zwanego „Utworem”) stanowiącego utwór w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 666) o następujących cechach:

Tytuł:

Autor:

Medium:

Wymiary:

Rok powstania:

Inne cechy:

- 2) jest uprawniony do udzielenia licencji będącej przedmiotem niniejszej umowy.

§ 2

1. Licencjodawca udziela niniejszym Licencjobiorcy, na czas, wyłącznej/niewyłącznej licencji, bez ograniczeń terytorialnych na korzystanie z Utworu i jego rozpowszechnianie,

na następujących polach eksploatacji:

- 1)
- 2)

2. Wykorzystywanie Utworu na polach eksploatacji, w tym wskazanych w ust. 1, może następować w szczególności w następujących formach:

- 1) ekspozycja w salach wystawowych Licencjobiorcy
- 2) wydanie utrwałej Utworu w postaci drukowanej (albumy, katalogi, kalendarze, produkcje artystyczne), wydawnictwach multimedialnych towarzyszących wystawom i wydarzeniom organizowanym przez Licencjodawcę
- 3) publikacja w Internecie (w tym na stronie www Licencjodawcy oraz w mediach społecznościowych)

3. Licencjobiorca może, w zakresie uzyskanej licencji, udzielać dalszych odpłatnych lub nieodpłatnych licencji (sublicencji) na polach eksploatacji określonych w ust. 1.

4. Licencjodawca zobowiązuje się do niezwłocznego złożenia wszelkich oświadczeń i podpisania lub dostarczenia Licencjobiorcy dokumentów, jakich może zażądać Licencjobiorca w celu wykonania niniejszej umowy, w tym skutecznego skorzystania z udzielonej licencji w zakresie określonym w niniejszej umowie.

§ 3

W zakresie i na polach eksploatacji określonych w § 2 Licencjodawca zezwala Licencjobiorcy na wykonywanie praw zależnych do Utworu.

§ 4

1. Za udzielenie licencji, o której mowa w § 2, wraz z prawem sublicencji, oraz za zezwolenie na wykonywanie praw zależnych zgodnie z § 3, Licencjobiorca zobowiązuje się do zapłaty Licencjodawcy wynagrodzenia w kwocie zł
(słownie: złotych) brutto.
2. Wynagrodzenie będzie płatne na podstawie prawidłowo wystawionego przez Licencjodawcę rachunku/ faktury.
3. Płatność zostanie zrealizowana w terminie 14 dni od daty doręczenia rachunku/ faktury.
4. Wynagrodzenie określone w ust. 1 wyczerpuje wszelkie roszczenia Licencjodawcy w stosunku do Licencjobiorcy z tytułu niniejszej umowy.
5. W przypadku jakichkolwiek roszczeń osób trzecich o charakterze pieniężnym z tytułu korzystania z Utworu przez Licencjobiorcę lub przez osoby przez niego upoważnione, Licencjodawca zobowiązuje

się do niezwłocznego zaspokojenia tych roszczeń lub przejęcia na siebie obowiązku ich zaspokojenia.

§ 5

1. Licencjodawca zobowiązuje się nieodpłatnie udostępnić Licencjobiorcy nośnik Utworu na czas obowiązywania niniejszej umowy wraz z wszystkimi elementami wchodzącymi w jego skład na mocy niniejszej umowy.
2. Koszty transportu i ubezpieczenia nośnika Utworu na czas transportu ponosi Licencjobiorca.

§ 6

Licencjobiorca nie jest zobowiązany do wykorzystania udzielonej licencji lub skorzystania z prawa do wykonywania praw zależnych. Niewykorzystanie licencji przez Licencjobiorcę nie wpływa na obowiązek zapłaty wynagrodzenia Licencjodawcy.

§ 7

Do opieki merytorycznej w zakresie realizacji niniejszej umowy zostaje upoważniona/y po stronie Licencjodawcy

§ 8

1. Umowa podlega prawu polskiemu.
2. Zmiany i uzupełnienia niniejszej umowy powinny nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Spory mogące wyniknąć ze stosowania niniejszej umowy będą rozstrzygane przez sąd właściwy dla siedziby Licencjobiorcy.

§ 9

Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla Licencjodawcy i Licencjobiorcy.

Licencjodawca

Licencjobiorca

.....

.....

UMOWA SPRZEDAŻY

zawarta w Warszawie, w dniu roku pomiędzy:

{imię} {nazwisko}, {ulica}, {kod pocztowy} {miasto} {pesel} {nip},

zwanym dalej Sprzedawcą,

A {imię} {nazwisko}, {ulica}, {kod pocztowy} {miasto} {pesel} {nip},

zwanym/zwaną dalej Kupującym, zwanymi łącznie dalej Stronami.

§ 1

1. Sprzedawca sprzedaje a Kupujący nabywa towary, wyspecyfikowane w fakturze VAT nr, w celu ich odsprzedaży konsumentom.
2. Kserokopia faktury potwierdzona podpisami przedstawicieli obu stron umowy stanowi załącznik nr 1 do niniejszej umowy.
3. Łączną cenę sprzedaży wymienionych w ust.1 towarów (zwanych dalej towarami) strony ustalają na kwotę złotych netto.

§ 2

1. Kupujący oświadcza, iż znane mu są parametry, stan techniczny, asortyment towarów, o których mowa w § 1 ust. 1.
2. Ponadto Kupujący oświadcza, że nie wnosi żadnych zastrzeżeń do stanu technicznego nabywanych towarów.

§ 3

W momencie wydania towaru Kupującemu w magazynie Sprzedawcy, na Kupującego przechodzi ryzyko uszkodzenia lub utraty przedmiotu umowy.

§ 4

Sprzedawca zapewnia Kupującego, że przedmiot umowy wolny jest od wad prawnych.

§ 5

1. W momencie wydania towarów, Sprzedawca wystawi Kupującemu fakturę VAT. Faktura będzie płatna w ciągu 45 dni od dnia jej wystawienia.

2. Strony dopuszczają możliwość rozliczenia poprzez zwrot nie sprzedanych towarów.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, Sprzedawca w dniu odbioru zwróconych towarów wystawi Kupującemu fakturę korygującą za zwracany towar.

§ 6

W sytuacji, o której mowa w § 5 ust. 2, zwracany towar powinien znajdować się w tym samym stanie, co w dniu jego sprzedaży. Sprzedawca odmówi przyjęcia towarów uszkodzonych lub wadliwych.

§ 7

1. Na zabezpieczenie zapłaty ceny kupna towarów, Kupujący składa weksel in blanco z własnego wystawienia.
2. Kupujący upoważnia sprzedawcę do wypełnienia niniejszego weksla na sumę odpowiadającą kwocie należności z tytułu niniejszej umowy wraz z odsetkami zwłoki oraz kosztami. Wekslobiorca może na wekslu umieścić datę płatności według swego uznania. Może on także weksel domicylować.

§ 8

Wszelkie obciążenia publicznoprawne związane z niniejszą transakcją poniesie Kupujący.

§ 9

W przypadku, gdyby którekolwiek z postanowień niniejszej umowy było lub stało się nieważne, strony zastąpią nieważne postanowienie umowy postanowieniem, które możliwie wiernie odzwierciedla wolę stron niniejszej umowy.

§ 10

Wszelkie spory, jakie wynikną z niniejszej umowy, strony zobowiązują się zażegnać na drodze polubownej. W przeciwnym wypadku, sądem właściwym dla rozpatrywania niniejszych sporów będzie właściwy ze względu na siedzibę Sprzedawcy sąd powszechny.

§ 11

Umowę niniejszą sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

§ 12

Zmiana niniejszej umowy wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 13

W sprawach nieuregulowanych, stosuje się przepisy prawa cywilnego.

.....
Sprzedawca

.....
Kupujący

Kamila Bondar

Zasady pisania wniosków o dotacje

Na udany wniosek składają się dwa elementy: dobry opis projektu i poprawność formalna wszystkich opisów i złożonych dokumentów. Wnikliwie i w skupieniu przeczytaj regulamin danego programu i wszystkie związane z nim dostępne dokumenty, takie jak np. informacje o ubiegłorocznych laureatach, karty oceny zawierające listę kryteriów itd.

Dobry opis projektu:

1. Jest napisany prostymi słowami i wyłącznie na temat.
2. Określa cel przyznanej dotacji/stypendium, miejsce realizacji oraz znaczenie dla wykonawcy/stypendysty.
3. Jest napisany w taki sposób, żeby oceniający zrozumiał, czym ma być realizowana praca w warstwie zarówno merytorycznej, jak i praktycznej (czyli że efektem jest np. seria 10 fotografii albo film zrealizowany w określonej technice).
4. Określa cel przyznanej dotacji/stypendium, miejsce realizacji oraz znaczenie dla wykonawcy/stypendysty.
5. Nie zawiera zbędnych informacji, a najwyżej odnośniki do stron internetowych albo do materiałów w załącznikach (portfolia, publikacje, płyty CD/DVD).
6. Odnosi się precyzyjnie do ram czasowych narzuconych przez program dotacyjny. Jeżeli stypendium/grant przyznawane jest na 6 miesięcy, a twój projekt ma trwać rok, to w kontekście całego projektu opisz szczegółowo etap, który będzie zrealizowany w ciągu tych 6 miesięcy.

7. Odnosi się bezpośrednio do założeń/kryteriów/priorytetów programu. Jeżeli program zakłada np. że realizowane projekty mają mieć charakter nowatorski i edukacyjny, to opisz osobno te dwa elementy.

Weryfikowanie poprawności formalnej wniosku

1. Czy przeczytałeś kilkakrotnie regulamin i przygotowałeś wszystkie wymagane dokumenty?
2. Czy spełniasz wymogi formalne (np. kryterium wieku)?
3. Czy dobrze wybrałeś dziedzinę, w ramach której aplikujesz? Wiele projektów ma charakter interdyscyplinarny, ale należy pamiętać, że wybór dziedziny determinuje eksperta, który będzie oceniał nasze prace – jeżeli zatem jesteś artystą sztuk wizualnych, a realizujesz projekt muzyczny, to zastanów się, kto lepiej go oceni – specjalista od muzyki, czy mimo wszystko od sztuk wizualnych. Opis projektu musi odnosić się do dziedziny, w ramach której aplikujesz – zły wybór czasem oznacza błąd formalny.
4. Czy odpowiedziałeś na wszystkie pytania i punkty formularza aplikacyjnego?
5. Czy nie zostawiłeś żadnego pustego pola? Często puste pole oznacza błąd formalny, więc jeśli nie ma odpowiedzi, należy wpisać „nie dotyczy” lub „brak”.
6. Czy odpowiedzi przedstawiają projekt zarówno od strony merytorycznej, jak i praktycznej?
7. Czy opisałeś cele i rezultaty (artystyczne i rzeczowe) projektu (jeśli jest to wymagane, ale zazwyczaj tak)?
8. Czy opis nie jest zbyt lakoniczny lub zbyt długi i czy skorzystałeś z możliwości umieszczenia materiałów opisujących szerszy kontekst w odnośnikach (linkach do stron internetowych) oraz w załącznikach?

9. Czy w odpowiedziach nawiązałeś do celu/tematu/priorytetów i kryteriów programu dotacyjnego, do którego aplikujesz?
10. Czy wszystkie daty określające rozpoczęcie projektu i jego harmonogram są prawidłowe i zgodne z warunkami programu dotacyjnego?
11. Czy harmonogram obejmuje cały okres, na który przyznane są środki i opisuje też wszystkie działania przygotowawcze i podsumowujące (np. rozliczenie projektu i przygotowanie sprawozdania)?
12. Czy przedstawiony budżet jest kompletny? Czy sumy poszczególnych kosztów się zgadzają i czy suma ogólna wszystkich kosztów jest prawidłowo obliczona?
13. Czy budżet spełnia założenia programu? Czy nie jest przekroczona minimalna i maksymalna kwota dotacji? Czy uwzględnia wymagany | procentowy udział wkładu własnego lub finansowanie z innych źródeł?
14. Czy formularz jest prawidłowo podpisany?
 - czasem trzeba parafować strony,
 - dobrze jeżeli koło podpisu jest miejsce i data,
 - lepiej umieścić podpis czytelny (drukowanymi literami), a obok własny „bazygró”.
15. Czy zebrałeś wszystkie wymagane załączniki i czy są prawidłowo podpisane?
16. Czy materiały na płytach CD/DVD są uporządkowane w katalogach?
17. Czy sprawdziłeś czy nagrana płyta działa na komputerze z innym systemem operacyjnym (PC/Apple)?
18. Czy przygotowałeś wymagane rekomendacje? Jeżeli wymagane są minimum dwie, to złóż trzy, a maksymalnie cztery – to podwyższy punktację. Poproś o rekomendacje osoby z różnych instytucji i środowisk, posiadające różne kompetencje.

19. Czy rekomendacje mają aktualne daty? Jeżeli dysponujesz tylko skanem rekomendacji, sprawdź w biurze programu dotacyjnego, czy można złożyć dokument za zgodność z oryginałem. Jeżeli tak, to podpisz go w następujący sposób:
- „Za zgodność z oryginałem”
 - Miejsce i data
 - Podpis
20. Czy masz jeszcze jakiegokolwiek pytania lub wątpliwości? Jeżeli tak, to koniecznie zadzwoń do osoby, która jest opiekunem danego programu stypendialnego i zapytaj o wszystko.

Główne źródła finansowania artystów

Informacje o wielu rezydencjach i programach zagranicznych zawiera newsletter e-artnow do którego można się zapisać na stronie internetowej [e-artnow.org/]. Oprócz tego można ubiegać się o pieniądze z:

- stypendium budżetowego MKIDN(w każdym wieku!);
[\[www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finansowanie-i-mecenat/stypendia/stypendia-z-budzetu.php\]](http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finansowanie-i-mecenat/stypendia/stypendia-z-budzetu.php)
- Programu Młoda Polska Narodowego Centrum Kultury (do 35. roku życia).
[\[www.nck.pl/dotacje-i-stypendia/stypendia/programy/mloda-polska \]](http://www.nck.pl/dotacje-i-stypendia/stypendia/programy/mloda-polska)

Ponadto Instytut Adama Mickiewicza zajmuje się m.in. dofinansowaniem wyjazdów w ramach projektu Kultura Polska na Świecie [iam.pl/pl/dofinansowanie-kultury/kultura-polska-na-swiecie], a w ramach różnych programów ministerialnych i samorządowych o dofinansowanie projektów w imieniu artysty ubiegają się stowarzyszenia i fundacje zajmujące się działalnością kulturalną.

Dawid Radziszewski

Autoprezentacja

Zanim zabierzesz się za zrobienie portfolio zastanów się, czy masz tyle motywacji, żeby wchodzić na tak niepewny obszar życia zawodowego, jakim jest działalność artystyczna. Jeśli jednak masz pewność, że spawanie, praca w biurze czy stomatologia nie są dla Ciebie i że za wszelką cenę chcesz być zawodową artystką, najważniejsze jest to, żebyś chciała zrobić karierę w sztuce, i nie bać się tego. Samo pragnienie zrobienia kariery nie wystarczy, potrzeba też talentu i pracy. Ale bez tego pragnienia, mimo talentu i pracy, nic z tego nie wyjdzie.

Równie ważne jest to, żebyś interesowała się sztuką współczesną. W mojej karierze galerzysty nie spotkałem jeszcze ciekawego artysty czy artystki, którzy nie mieliby dobrej orientacji w tej dziedzinie. Warto więc bywać wszędzie, gdzie dzieją się rzeczy ważne, odwiedzać inne miasta i kraje, poznawać swoje lokalne, ale też międzynarodowe środowisko artystyczne.

Zainteresowanie sztuką i kulturą wizualną kształtuje Twój gust i poszerza świadomość. Czytanie magazynów o sztuce i katalogów artystów oraz oglądanie stron internetowych galerii sztuki sprawi, że decyzja o sposobie prezentacji własnych prac stanie się prostsza. Dzięki temu szybciej zorientujesz się, komu warto pokazać swoje portfolio. Obejrzałem w swoim życiu setki portfolio – naprawdę, już po samym sposobie ich przygotowania widać, jaką kto ma świadomość, czy pracuje nad poszerzaniem swoich horyzontów, czy chodzi na wystawy, czy siedzi w domu.

Muszę jednak Cię zamartwić – nawet najlepiej zrobione portfolio i szczera chęć podbicia świata sztuki nic nie dadzą, jeśli Twoje prace będą kiepskie. Jeśli natomiast są świetne, to brak portfolio nie przeszkodzi światu Ciebie odkryć – to tylko kwestia czasu. Można próbować skrócić ten czas, i zacząć kierować się poniższymi radami.

Jak zrobić portfolio w PDF

Dokonaj selekcji. To niełatwe zadanie – jak wybrać najważniejsze prace?

Zacznijmy od tego, czego na pewno nie powinno się wstawić do portfolio: prac powstałych jako ćwiczenie w pracowni rysunku anatomicznego czy pracowni lepienia luda z gipsu. Jasne, że wymaga to pracy i nie jest tylko mechanicznym odtwarzaniem natury, ale nie są to rzeczy szczególnie interesujące. Zwykle też nie są aż tak dobre, i zamiast pokazywać Twoje zdolności manualne, demaskują ich braki.

Jeśli nie potrafisz dokonać wyboru, poproś o pomoc znajomych. Jeśli jesteś przede wszystkim malarką – pokaż obrazy, jeśli artystą wideo – wrzuć linki do swoich prac. Nie musisz się wykazywać we wszystkich technikach i mediach, skup się na tym głównym. Zresztą, nie chodzi tu w ogóle o wykazywanie się, ale o to, czy masz dobre prace, czy nie.

Portfolio nie musi być duże. Dwadzieścia prac w zupełności wystarczy.

Zainteresowany odbiorca poprosi o bardziej rozbudowaną wersję. Jeśli zrobiłaś w życiu trzy prace, to nie rób portfolio, tylko dorób prac. Przygotuj PDF, nie wysyłaj pojedynczych plików czy linka do platformy typu issuu [issuu.com/]. Im mniej wysiłku będzie musiał podjąć adresat, tym więcej czasu poświęci na Twoje prace.

Zrób dobre zdjęcia prac. Jeśli tego nie umiesz, poproś kogoś o pomoc.

A skoro interesujesz się sztuką, znasz pewnie zagraniczne strony poświęcone sztuce współczesnej. Szczególnie wartościowym źródłem wiedzy na temat współczesnej dokumentacji dzieł sztuki są według mnie strony: Contemporary Art Daily [www.contemporaryartdaily.com] i Art Viewer [artviewer.org]. Można tam znaleźć profesjonalnie zrobione dokumentacje wystaw z całego świata.

Przygotuj statement, czyli opis Twoich aktualnych pól zainteresowań, który da odbiorcy pojęcie o tematyce prac pokazanych w portfolio, ujawniając Twoje bieżące inspiracje i motywacje. Nie musi to być tekst długi, wystarczy pół strony. Nie interpretuj w nim swojej sztuki i unikaj egzaltacji. Wyobraź sobie, że musisz opowiedzieć przypadkowo spotkanemu człowiekowi, o co chodzi w Twojej sztuce, i masz na to dwie minuty. Tak właśnie powinien wyglądać Twój statement. Jeśli nie wiesz, co napisać, to nie pisz nic. Może przecież być tak, że

Twojej sztuki nie da się opowiedzieć słowami, ale może też być tak, że nie masz nic ciekawego do powiedzenia. To też nic nie szkodzi.

Zachowaj sensowną chronologię. Uporządkuj prace od najnowszych do najstarszych, chyba że logika Twojej twórczości wymaga czegoś innego.

Stwórz prawidłowy opis. Prace dwuwymiarowe – najpierw podaj wysokość, później szerokość. Prace trzywymiarowe – wysokość, szerokość, głębokość. Prace wideo i prace dźwiękowe – format i czas. Lepiej unikać określeń „technika mieszana” albo „mixed media”.

Przykłady:

Janina Nowak, *Pomiędzy*, 2010, olej na płótnie, 130 × 140 cm.

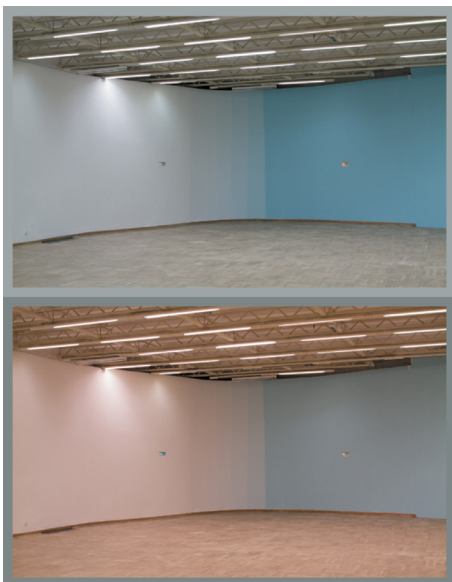
Jan Berdyszak, *Studium rajstopy*, 1910, obiekt, rajstopy, aluminium, 130 × 20 × 200 cm.

Józef Petruk, *3000 lat ZPAP*, 1989, VHS, 18'11”.

Opis powinien być zwarty. Na podstawie zwięzłego, krótkiego opisu i zdjęcia adresat powinien móc wyobrazić sobie Twoją pracę. Jeśli nie jesteś w stanie zredagować opisu czytelnego dla innych, poproś kogoś o pomoc. Opis to nie interpretacja – warto zaufać inteligencji odbiorcy i założyć, że sam wysnuje wnioski.

Przykład:

Łukasz Jastrubczak namalował gradient przechodzący od bieli do błękitu na ścianie w galerii Bunkier Sztuki. Później zrobił dwa zdjęcia, na pierwszym ustawił balans bieli na białej ścianie, na drugim na niebieskiej. Otrzymane fotografie przyczepił do ściany.

Łukasz Jastrubczak, Balans bieli, 2014, mural (300 × 700 cm), dwie fotografie (15 × 20 cm)

Pisz poprawnie. Nie lekceważ zasad interpunkcji i ortografii oraz reguł projektowania. Wyobraź sobie, że to nie angielski, ale polski jest najpopularniejszym językiem zachodniego świata – jakby to wyglądało, gdyby we wszystkich katalogach sztuki teksty były przetłumaczone fatalnie i z błędami? Jeśli wysyłasz portfolio do polskiej galerii, pisz po polsku. W każdym innym wypadku – po angielsku. Jeśli tłumaczysz na angielski, warto żeby na tekst rzucił okiem zawodowy tłumacz lub native speaker.

Biogram. Pamiętaj, aby umieścić w portfolio biogram (szkoła, wystawy, nagrody, bibliografia). Tu też dokonaj wyboru – nie ma potrzeby umieszczać tam informacji o wystawach końcoworocznych czy działalności w samorządzie studenckim. Pisz prawdę. Nie dołączaj biogramu w osobnym pliku, tylko w PDF-ie z portfolio.

Wystawy. Jeśli w portfolio znajdują się zdjęcia z wystaw, napisz kiedy i w jakim miejscu się odbyły. Większość galerii ma takie same białe ściany, więc trudno się zorientować, gdzie odbywała się wystawa widoczna na zdjęciu. Podanie

tych informacji pomoże Ci zwrócić uwagę odbiorcy na wystawę zorganizowaną w ważnej dla Ciebie placówce wystawienniczej.

PDF. Nie wychodź z założenia, że osoba, która będzie przeglądać Twoje portfolio ma dostęp do szybkiego internetu (przecież może to robić w pociągu albo na tablecie, może też mieć zapchaną skrzynkę mailową), więc nie wysyłaj ciężkich PDF-ów. Strony powinny być zorientowane w poziomie (nie w pionie), bo taki kształt ma monitor komputera. Nazwij plik swoim nazwiskiem np.: „Adam_Myjak_Portolio” – będzie go znacznie łatwiej odszukać na komputerze.

Prosto i bez pretensji. Portfolio to nie jest osobne dzieło sztuki, musi być przede wszystkim przejrzyste. Zastosuj neutralny styl i popularne kroje pisma, np. Arial czy Times. Im więcej elementów dodatkowych, tym mniej uwagi odbiorca poświęci Twoim dziełom. Często zdarza się niestety, że barokowa forma portfolio ma ukryć nikłą ilość prac albo ich nieciekawą formę.

Weryfikacja. Przed wysłaniem daj swoje portfolio do przeczytania kilku osobom – niech przekażą Ci swoje uwagi.

Adresat. Dowiedz się, kto jest właścicielem bądź dyrektorem galerii, do której wyślesz portfolio. Nie pisz „Państwa galerii”, jeśli prowadzi ją jedna osoba.

Rekomendacje. Dodatkowym atutem mogą być rekomendacje od osób, które znane są adresatowi Twojego portfolio. Najlepiej, gdy rekomendujący przekaże je osobiście. Kiedy do mnie dzwoni ktoś znajomy z informacją, że jakiś artysta wyśle mi portfolio, to przeglądam je uważniej. Myślę, że to jest reguła.

Trzymaj się zasad. Jeśli wysyłasz portfolio na konkurs, trzymaj się wytycznych, np. dotyczących ilości stron itp. Generalnie w sztuce nie warto trzymać się zasad, tu można.

Nie dzwoń. Nigdy nie dzwoń do galerii z pytaniem, czy dostała portfolio – z pewnością dostała!

Jak nie dostarczać portfolio? Nie wysyłaj go listem poleconym, nie przynosź na płycie CD/DVD czy wydrukowanego – w ogóle najlepiej nie przynosź portfolio, tylko wyślij je mailem.

Komu warto pokazać portfolio i jak to zrobić? Możesz spróbować umówić się z osobami pracującymi w publicznych galeriach, kuratorki chętnie spotykają się z artystkami i artystami. Do galerii prywatnych lepiej najpierw wysłać PDF – jeśli będą zainteresowane, umówią się na spotkanie. Ludzie świata sztuki są z natury mili (wbrew pozorom).

Jak pokazywać sztukę w internecie

Być może dużo skuteczniejszą metodą niż rozsyłanie maili z portfolio jest udostępnianie swojej twórczości w internecie. Jest mnóstwo portali do tego przeznaczonych, ale uwaga – wiele z nich szybko staje się niemodnymi starociami. Jeszcze do niedawna można było wrzucać swoje prace na Digart, oczywiście tylko jako dowcip, ale nawet on zniknął już z sieci.

Instagram i Facebook

Mało kto zna się tak dobrze na używaniu tych narzędzi jak Wy, więc nie będę się tu mądrzył. Czasem znajduję coś ciekawego na Instagramie, ale nie przeceniałbym tego medium, jeżeli chodzi o promocję sztuki. Z drugiej strony ciężko znaleźć galerię czy kuratora, który nie byłby obecny na Instagramie i Facebooku. Czy w ich obecności tam chodzi bardziej o oglądanie, czy o wrzucanie swoich treści – tego nie jestem pewien, prawdopodobnie o jedno i drugie. Jeżeli masz lub planujesz mieć konto w mediach społecznościowych, warto pamiętać o kilku sprawach:

- Twój Instagram czy Facebook nie musi być zabójczy, wystarczy, że minimalnie chociaż spełnia swoją funkcję.
- Żeby znaleźć coś interesującego, ale też zwiększyć szanse na to, że Ciebie ktoś odkryje, obserwuj na Instagramie różne osoby ze świata sztuki.
- Nie używaj hashtagów #art #artists #artfrompoland, a najlepiej w ogóle nie używaj hashtagów.
- Nie używaj filtrów.
- Przyjmuj wszystkich na Facebooku i wysyłaj zaproszenia do grona znajomych osobom, które poznałaś, ale już niekoniecznie tym, których nie znasz.
- Jeśli zajmujesz się sztuką wideo, warto swoje prace umieścić na Vimeo. Podobnie jest w przypadku performance.
- Postaraj się prowadzić swoje media społecznościowe w dobrym stylu.

- Nie przejmuj się, że nie masz tysięcy followersów – kot, który wkłada głowę do papierowej torebki i tak będzie miał ich więcej.

Strona internetowa

Najważniejsza jest dobra strona internetowa i to taka, która pozwala nam łatwo nawigować między poszczególnymi pracami. Im mniej klikania, tym lepiej. Nie jest dobrze, gdy każda praca umieszczona jest na osobnej podstronie i trzeba wracać do menu, żeby coś zobaczyć. Im więcej oporu będzie stawiała strona, tym mniejsze szanse, że ktoś ją zobaczy chociaż w części. Zasada jest podobna jak przy PDF-ie – musi być najprościej, jak się da, i neutralnie. Przykładem dobrze odrobionej lekcji, jeśli chodzi o prezentację swojej sztuki w internecie, jest strona Mateusza Choróbskiego [www.mateuszchorobski.com].

Wszystko jedno co, byleby coś było

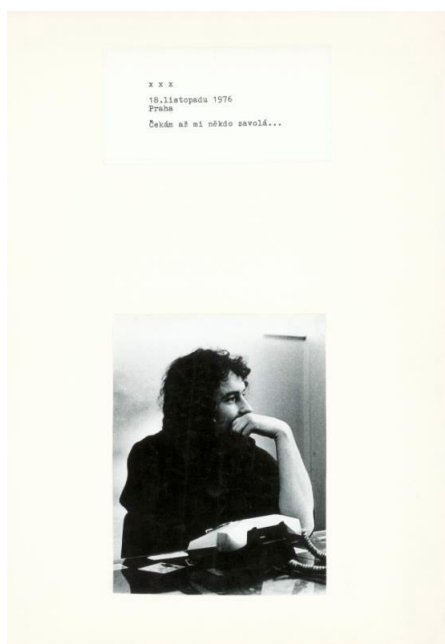
Ostatecznie, jeśli nie umiesz korzystać z tych narzędzi, wrzucaj cokolwiek gdziekolwiek. Nie bierzesz przecież udziału w konkursie na najlepiej zaprojektowaną stronę internetową czy najładniejszego Instagrama. Jeśli ktoś ma się tym zainteresować, to z pewnością się zainteresuje. Ciekawym przykładem może być przypadek artystki Martyny Czech – mimo że wrzuca na swoją stronę facebookową [www.facebook.com/martynaczech/] często nieostre i niedoświetlone zdjęcia, nie przeszkodziło jej to stać się jednym z ciekawszych objawień ostatniego czasu.

Łukasz Gorczyca

Współpraca z galerią

Na początek ważna uwaga: ani artystka, ani artysta nie musi wiązać się z galerią, nie muszą nawet działać w ramach systemu rynku sztuki. Nie da się jednak ukryć, że współpraca z profesjonalną galerią to dziś jedna z najbardziej popularnych i pomocnych dróg w rozwoju kariery artystycznej. Jak zacząć taką współpracę i jak nie zakończyć jej przedwcześnie? Oto kilka podstawowych reguł zdrowej relacji między galerią a artystami.

Jak dostać się do dobrej galerii

Jiří Kovanda, November 18th, 1976, Prague, Waiting for someone to call me..., 1976, Kontakt. Art Collection

To, co robisz jako artystka jest wyjątkowe i dobrze, jeśli tak właśnie uważasz. Pamiętaj jednak, że dobre galerie dostają co roku setki wyjątkowych portfolio od wyjątkowych młodych artystów. Ktoś życzliwy i nieco bardziej doświadczony powiedział Ci już zapewne, że większość z rozsyłanych przez Ciebie i Twoich znajomych prezentacji trafia do kosza. Bez otwierania. Co wobec tego pozostaje? Siedzieć i czekać, aż galeria sama się do Ciebie odezwie? Oczywiście warto w tej

kwestii zachować cierpliwość, ale możesz też w prosty sposób sobie pomóc – sama zainteresuj się galeriami. Chodź na wystawy i wernisaże, oglądaj sztukę, rozmawiaj o niej, poznawaj artystki, kuratorki, galerzystki. Porównaj programy galerii i zastanów się, który odpowiada Ci najbardziej i dlaczego. Gdzie Twoja sztuka odnalazłaby się najlepiej? I na koniec ciekawostka godna zapamiętania: wiele artystek trafia do dobrych galerii z rekomendacji innych artystek.

Co galeria robi dla artysty, czyli zanim powiesz swoją galerzystkę

Maurizio Cattelan, A Perfect Day, 1999, www.massimodecarlo.com

Dlaczego w ogóle warto współpracować z galeriami i jak mogą one Tobie pomóc? Trzy najważniejsze sprawy, w których galeria wspiera artystów to: produkcja prac (współfinansowanie), promocja (organizacja wystaw, udział w targach, strona internetowa) oraz sprzedaż prac. Nie zawsze i nie każda galeria jest równie dobra na wszystkich trzech polach, ale jeśli chociaż dwie z tych rzeczy robi dobrze, to warto z nią współpracować. Nawet jeśli galeria będzie miała kłopoty ze sprzedażą Twoich prac, fakt, że zorganizuje Twoją wystawę lub pokaże prace na zagranicznych targach może pomóc Ci w dalszej karierze i zdobyciu nowych kontaktów. A możliwość codziennego korzystania z artystycznego telefonu zaufania? Bezcenna!

Umowy, procenty..., czyli jak nie dać się oszukać

Paweł Jarodzki, Tylko sztuka Cię nie oszuka, 2006, kolekcja Zachęty Narodowej Galerii Sztuki

Zanim rozpoczniesz współpracę z galerią, usłyszysz i przeczytasz wiele o umowach, wyłączności i o tym, że galeria zabiera połowę sumy od każdej sprzedanej pracy. Wszystko to może brzmieć niepokojąco, tym bardziej że – jak się zaraz okaże – od wszelkich umów ważniejsza jest niepisana zasada wzajemnego zaufania. Warto sobie jednak uświadomić, jakimi kosztami obciążona jest działalność każdej galerii: wynajem lokalu, koszty przygotowania i promocji wystawy, praca galerzystów i ich asystentów, opłaty za udział w targach sztuki. Tylko te podstawowe koszty przy ambitnym, międzynarodowym programie galerii, to wydatek rzędu kilkudziesięciu tysięcy złotych miesięcznie.

Nie dziw się więc, jeśli galeria nie podsunie Ci umowy do podpisu, za to przeczytaj bardzo uważnie, jeśli takową Ci zaproponuje. Zanim cokolwiek podpiszesz, skonsultuj się ze znajomymi albo z prawnikiem. Od starszych artystek dowiesz się, jaką reputację ma galeria, która proponuje Ci współpracę. Jeśli nadal nie jesteś pewna – nie spiesz się z podjęciem decyzji lub sama poproś o przygotowanie odpowiadającej Ci umowy. Ustal z galerią ważne szczegóły: kto będzie płacił za produkcję i oprawę prac? Czy i na jakich zasadach będziesz mogła nadal sprzedawać prace z pracowni? Na podstawie jakich dokumentów będziecie się rozliczać?

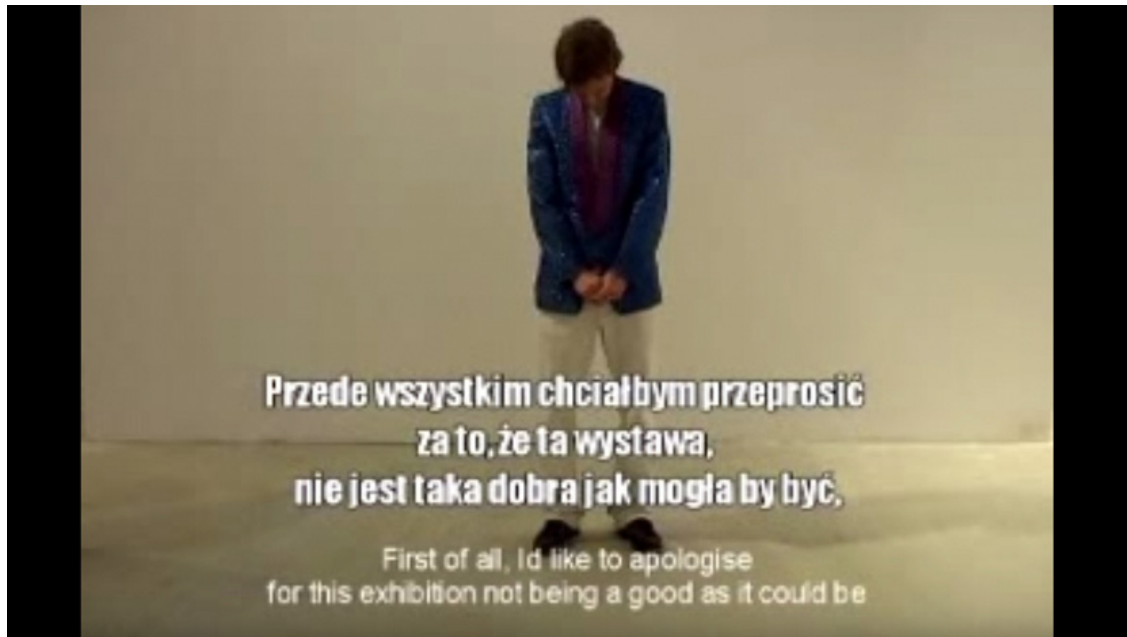
Ile kosztuje moja sztuka?

Zbigniew Rogalski, Euro, 2003, kolekcja Fundacji Sztuki Polskiej ING

Najważniejsze zadanie galerii to sprzedaż sztuki. Wyceniając własne prace warto zdać się na doświadczenie galerzysty. Podstawowa zasada to jedna cena – w galerii, w pracowni, dla znajomego. Niezależnie od tego, kto sprzedaje lub kupuje Twoją pracę, cena zawsze powinna być taka sama, różne natomiast mogą być udzielane zniżki – to również należy ustalić z galerią. Jeśli zaczynasz współpracę z galerią mając już za sobą pierwsze albo nawet całkiem liczne sprzedaże, może się okazać, że korzystając z pośrednictwa galerii i oddając jej znaczny procent od sprzedaży, będziesz zarabiać mniej. Pamiętaj jednak, że współpraca z galerią to inwestycja długofalowa – jeśli będzie się ona dobrze rozwijać, to nie tylko sprzedaż, ale również ceny Twoich prac mogą szybko wzrosnąć, a wraz z nimi Twoje zarobki.

Coś poszło nie tak..., czyli zapobieganie kryzysom

Oskar Dawicki, I'm Sorry, 2005, dzięki uprzejmości galerii Raster [www.youtube.com/watch?v=3ZgEl19A-yU]

Tak, pamiętam, to co robisz jest wyjątkowe, wymaga więc też wyjątkowego traktowania – również ze strony galerii. Wasza współpraca będzie z pewnością obfitować w momenty trudniejsze lub mniejsze czy większe nieporozumienia. Najlepszą metodą na uniknięcie takich sytuacji jest dokładne ustalenie, co należy do obowiązków galerii, a za co jesteś odpowiedzialna sama. I co jeszcze ważniejsze – zaufanie galerii w tym, co jest przedmiotem jej działania, i uczciwie wywiązywanie się ze swoich zobowiązań. Nie musisz jeździć z galerią na każde targi sztuki i przekonywać, jak lepiej pokazać tam Twoje prace lub jak powiesić je na wystawie zbiorowej w galerii. Ale kiedy już będziesz mieć swoją wystawę, zadbaj o to, żeby wszystkie Twoje prace były gotowe odpowiednio wcześniej, i nie spóźnij się na własny wernisaż!

Jak zostać gwiazdą rynku sztuki, czyli wspólne cele – wspólny sukces

Na koniec najprostsza i najważniejsza zasada: sukces galerii to Twój sukces, i odwrotnie. Ty i galeria macie wspólne cele i wspólnie dzielicie zyski. Oczekujesz, że galeria pomoże ci w Twojej karierze, galeria zaś liczy na twój zapał i wolę

odniesienia sukcesu. Wspieracie się nawzajem, bo w tej pracy – tak, od teraz sztuka jest nie tylko Twoją pasją, ale i codzienną pracą – jesteście partnerami. Nie musicie się przyjaźnić, ale zapewne wcześniej czy później zostaniecie dobrymi znajomymi, bo dobra komunikacja i porozumienie między artystką i galerzystką jest jednym z fundamentów Waszego sukcesu.

Poznaj też bliżej inne artystki i artystów, z którymi współpracuje Twoja galeria i nawiąż z nimi koleżeńskie relacje. To nie jest Twoja konkurencja, przeciwnie – współpracując, możecie sobie nawzajem pomóc. Najkrótsza definicja prywatnej galerii brzmi bowiem: jest to firma, której kondycja jest tym lepsza, im lepiej wiedzie się reprezentowanym przez nią artystom.

Aneta Grzeszykowska i Jan Smaga, Acrobat Book, 2008, dzięki uprzejmości galerii Raster

Fundacja Sztuki Polskiej ING

